

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN TOTEUTTAMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA ARVIOINTITOIMIKUNTAAN:				
TUTKINTO: Puutarha-alan perustutkinto			AMMATTIOPISTO(T): Haapaveden ammattiopisto	
OSAAMISALA: Puutarhatuotannon ja kukka- ja puutarhakaupan osaamisala, puutarhuri				
Tutkinnon osan-/ osien nimi, jota ao- näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelmat koskevat: Kokouspvm:11.5.2015				
	TO=työpaikka, O= Oppilaitos			t= työelämän edustaja o=opettaja yhd= em yhdessä
	1.vuosi	2. vuosi	3. vuosi	Arvioija
Pakollinen tutkinnon osa, 45 osp • Työskentely puutarha-alalla, 25 osp	O/T			yhd
• Yrittäminen puutarha-alalla, 20 osp		O		O
Pakollinen tutkinnon osa, Puutarhatuotannon osaamisala, puutarhuri • Puutarhakasvien tuottaminen, 60 osp		O/T		o/yhd
Pakollinen tutkinnon osa Kukka- ja puutarhakaupan osaamisala, puutarhuri • Asiakkaiden palveleminen ja myymälätyöskentely kukka- ja puutarhakaupassa, 60 osp		T/O		o/yhd
Valinnaiset tutkinnon osat, 30 osp • Taimitarhakasvien tuottaminen, 15 osp			T/O	o/yhd
• Kasviryhmän tuottaminen, 10 osp			T/O	o/yhd
• Viljelytekniikan hyödyntäminen, 10 osp			T	yhd
• Hautausmaiden viheralueista huolehtiminen, 10 osp			T	yhd
• Viherrakentamisen kasvien käyttäminen pihasuunnittelussa, 10 osp			T/O	o/yhd
• Kukkasideontatöiden tekeminen, 10 osp			T/O	o/yhd
• Kukkasideontatyökokonaisuuksien tekeminen, 15 osp			T	yhd

<ul style="list-style-type: none"> Tilojen ja tapahtumien koristelemine ja näyttelytoiminta, 10 osp 			T/O	o/yhd
<ul style="list-style-type: none"> Somistaminen, tekstaaminen ja piirtäminen, 10 osp 			T/O	o/yhd
<ul style="list-style-type: none"> Vihersisustuskasvien istutus- ja huoltotyöt, 10 osp 			T/O	o/yhd
<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaiden neuvominen puutarhamyymälässä, 15 osp 			T/O	o/yhd
Paikallisesti tarjottava tutkinnon osa, 5-15 osp <ul style="list-style-type: none"> Luonnonmukainen tuotanto, 5-15 osp 			T/O	o/yhd
<ul style="list-style-type: none"> Jatkojalostus 5-15 osp 			O/T	o/yhd
Kokouspvm:				

OPS-vastaavan yhteystiedot: Marita Tölli marita.tolli@jedu.fi p 044 769 2435

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon osaamisalan ja kukka- ja puutarhakaupan osaamisalan **Työskentely puutarha-alalla** tutkinnon osan **25 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä suunnittelemalla omaa työtään ja tekemällä koneita, laitteita, välineitä ja materiaaleja hyödyntäen ajankohtaisia puutarha-alan lisäys-, hoito- ja asiakaspalvelutehtäviä ensimmäisen vuoden keväällä.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

- Työskentely puutarha-alalla
- Kasvihuonevihannesten hoitotyöt.
- Ryhmäkasvien istutus- ja hoitotyöt.
- Koristekasvien istutus- ja hoitotyöt
- Avomaavihannesviljelyn perustyöt
- Kasvihuoneviljelyn perustyöt
- Asiakaspalvelu ja kasvien hoito puutarhamyymälässä / kukkakaupassa.

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

Näyttö tehdään oppilaitoksen puutarhalla tai alan yrityksessä ensimmäisen vuoden keväällä tekemällä puutarha-alan perustaita työturvallisuutta noudattaen.

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- ( ) Alan opettaja(t)
- ( ) Työelämän edustajat
- (x) em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA

Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Oman työn suunnittelu ja töiden tekeminen puutarha-alalla	<p>Opiskelija suunnittelee omaa työtään tutuissa työtilanteissa, tarvitsee ohjausta uusissa työtilanteissa</p> <p>toimii tutuissa työtehtävissä ja työn lopputulos on hyväksyttävissä</p> <p>tekee yksittäisiä työtehtäviä ja siirtyy ohjeiden mukaan työvaiheesta toiseen</p> <p>osaa omatoimisesti hakea apua</p> <p>noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita sekä neuvottelee poikkeamista</p> <p>käyttää työhön tarkoitettuja suojarusteita</p> <p>opiskelijalla on ajantasaisen kasvinsuojelulainsäädännön mukainen tutkinto</p> <p>suhtautuu myönteisesti turvalliseen toimintaan puutarha-alalla sekä välttää riskejä työskentelyssään</p> <p>arvioi oman työnsä onnistumista</p>	<p>suunnittelee oman työnsä ja vastaa omasta työosuudestaan</p> <p>tekee annetut työtehtävät alusta loppuun omatoimisesti edeten työtehtävästä toiseen ja työn lopputulos on ohjeiden mukainen</p> <p>ottaa huomioon työskentelyssään työnsä kokonaisuuden</p> <p>osaa omatoimisesti hakea apua</p> <p>noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita sekä neuvottelee poikkeamista</p> <p>käyttää asianmukaista suojavaatetusta ja työhön tarkoitettuja suojarusteita</p> <p>opiskelijalla on ajantasaisen kasvinsuojelulainsäädännön mukainen tutkinto</p> <p>vastaa toimintansa turvallisuudesta</p> <p>arvioi työnsä onnistumista työn kuluessa ja selviytyy uusista ja muuttuvista tilanteista omaloitteisesti</p>	<p>suunnittelee itsenäisesti vastuullaan olevia tehtäviä</p> <p>ottaa huomioon työskentelyssään työn kokonaisuuden edeten sujuvasti työtehtävästä toiseen ja työn lopputulos on tavoitteiden mukainen</p> <p>ottaa huomioon toimintaympäristönsä ja oman työnsä osana sitä sekä tekee omalla vastuualueellaan omatoimisesti muitakin kuin annettuja työtehtäviä</p> <p>osaa omatoimisesti hakea apua</p> <p>noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita, neuvottelee poikkeamista</p> <p>käyttää siistiä ja asianmukaista suojavaatetusta sekä työhön tarkoitettuja suojarusteita</p> <p>opiskelijalla on ajantasaisen kasvinsuojelulainsäädännön mukainen tutkinto</p> <p>vastaa toimintansa turvallisuudesta</p> <p>arvioi ja kehittää työskentelytapojaan ja työympäristöään</p>
Kestävällä tavalla toimiminen puutarhatöissä	<p>lajittelee ja kierrättää kemikaaleja, muovia ja orgaanisia jätteitä sekä käyttää ympäristöystävällisiä materiaaleja ja työmenetelmiä ajoittain ohjattuna.</p>	<p>lajittelee ja kierrättää kemikaaleja, muovia ja orgaanisia jätteitä sekä käyttää ympäristöystävällisiä materiaaleja ja työmenetelmiä ohjeiden mukaan.</p>	<p>lajittelee ja kierrättää kemikaaleja, muovia ja orgaanisia jätteitä sekä valitsee ja käyttää ympäristöystävällisiä materiaaleja ja työmenetelmiä.</p>

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Traktorin, jyrsimen, ruohon- ja siimaleikkurin ja työkalujen turvallinen käyttäminen	tarkistaa käyttökunnon ja käyttää ajoittaisen ohjauksen jälkeen koneita, laitteita ja työkaluja toistuvissa työtilanteissa	tarkistaa käyttökunnon ja käyttää ohjeiden mukaan koneita, laitteita ja työkaluja toistuvissa työtilanteissa	tarkistaa käyttökunnon ja käyttää koneita, laitteita ja työkaluja sujuvasti
Lisäys- ja hoitotöiden tekeminen	kylvää ja istuttaa puutarhakasveja, tekee kasvien hoitotöitä toistuvissa työtilanteissa, huomioi laadun ja varastoi tuotteet ympäristöä kuormittamatta ajoittain ohjattuna tai ryhmän mukana	kylvää ja istuttaa puutarhakasveja, tekee kasvien hoitotöitä toistuvissa työtilanteissa, huomioi laadun ja varastoi tuotteet turvallisuutta noudattaen ympäristöä kuormittamatta	kylvää ja istuttaa puutarhakasveja, tekee kasvien hoitotöitä vaihtelevissa työtilanteissa, huomioi laadun, varastoi tuotteet turvallisuutta noudattaen ja ympäristöä kuormittamatta
Asiakkaiden palveleminen puutarha-alan eri tehtävissä	alkuohjauksen saatuaan palvelee asiakkaita ystävällisesti	palvelee ystävällisesti asiakkaita	palvelee omatoimisesti ja ystävällisesti asiakkaita
	tarvitsee ajoittaista ohjausta kassakoneen käytössä tutussa työympäristössä	käyttää ohjeen mukaisesti kassakoneita tutussa työympäristössä	käyttää kassakoneita vaihtelevissa työtilanteissa
	alkuohjauksen saatuaan myy ja pakkaa tuotteen	myy ja pakkaa tuotteita olosuhteiden (esim. sää) ja tuotteen edellyttämällä tavalla	myy ja pakkaa omatoimisesti tuotteita olosuhteiden (esim. sää) ja tuotteen edellyttämällä tavalla
Kestävällä tavalla toimiminen	työskentelee luontoa kunnioittaen sekä huolehtii työtehtäväänsä liittyvien jätteiden tarkoituksenmukaisesta jatkokäsittelystä ajoittain ohjattuna.	työskentelee luontoa kunnioittaen sekä huolehtii työtehtäväänsä liittyvien jätteiden tarkoituksenmukaisesta jatkokäsittelystä ohjeiden mukaan.	työskentelee luontoa kunnioittaen sekä huolehtii työtehtäväänsä liittyvien jätteiden tarkoituksenmukaisesta jatkokäsittelystä.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Puutarha-alan keskeisen työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyvän lainsäädännön ja ohjeiden noudattaminen	ottaa huomioon velvollisuutensa työturvallisuudesta ja noudattaa puutarha-alan tärkeimpiä työturvallisuusmääräyksiä	ottaa huomioon velvollisuutensa työturvallisuudesta ja noudattaa puutarha-alan tärkeimpiä työturvallisuusmääräyksiä sekä tunnistaa vaaratekijöitä	ottaa itsenäisesti huomioon velvollisuutensa työturvallisuudesta ja noudattaa puutarha-alan tärkeimpiä työturvallisuusmääräyksiä sekä tunnistaa vaaratekijät
Puutarhakasvien tunnistaminen ja nimeäminen tieteellisin nimin	tunnistaa keskeisimmät puutarhakasvit ja osaa niiden tieteelliset kasvisuvut	tunnistaa alan töissä tarvittavia puutarhakasveja ja osaa niiden tieteelliset kasvisuvut ja tärkeimmät lajit	tunnistaa alan töissä tarvittavia puutarhakasveja monipuolisesti ja osaa niiden tieteelliset kasvisuvut ja lajit
Ilmastollisten kasvutekijöiden, kasvifysiologian ja kasvibiologian huomioon ottaminen puutarhakasvien hoitotöissä	selvittää yleisimmät ilmastolliset kasvutekijät ja kasvien kehitysvaiheet sekä soveltaa alkuohjauksen jälkeen kasvibiologian tietoja puutarhakasvien hoitotöissä ja varastoinnissa	selvittää keskeisimmät ilmastolliset kasvutekijät ja kasvien kehitysvaiheet sekä soveltaa kasvibiologian tietoja puutarhakasvien hoitotöissä ja ohjeiden mukaan varastoinnissa	selvittää ilmastolliset kasvutekijät, kasvien kehitysvaiheet ja soveltaa kasvibiologian tietoja puutarhakasvien hoitotöissä ja varastoinnissa
	vertaa ajoittain ohjattuna kasvualustojen soveltuvuutta puutarhakasveille ja arvioi ohjattuna happamuuden ja ravinteiden merkitystä kasvien kasvuun	vertaa kasvualustojen soveltuvuutta puutarhakasveille ja arvioi alkuohjauksen jälkeen happamuuden ja ravinteiden merkitystä kasvien kasvuun	vertaa kasvualustojen soveltuvuutta puutarhakasveille ja arvioi happamuuden ja ravinteiden merkitystä kasvien kasvuun

	alkuohjauksen jälkeen havainnoi ja tunnistaa tavallisimmat kasvintuhoojat sekä rikkakasvit.	alkuohjauksen jälkeen havainnoi ja tunnistaa yleisimmät kasvintuhoojat sekä rikkakasvit ja valitsee keskeisimmät kasvinsuojelumenetelmät.	havainnoi ja tunnistaa keskeiset kasvintuhoojat sekä rikkakasvit ja valitsee keskeisimmät kasvinsuojelumenetelmät.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	suoriutuu tiedonhankinnassa ajoittain ohjattuna	hankkii tietoa ohjeiden mukaan	toimii oma-aloitteisesti tiedon hankkijana
	korjaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti	ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaan	kehittää omaa osaamistaan saamansa palautteen mukaisesti
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	toimii annettujen ohjeiden mukaan ja hänellä on työturvallisuuskortin suorittamiseen vaadittavat valmiudet	toimii annettujen ohjeiden mukaan ja hänellä on työturvallisuuskortin suorittamiseen vaadittavat valmiudet	toimii annettujen ohjeiden mukaan ja hänellä on työturvallisuuskortin suorittamiseen vaadittavat valmiudet
	siistii jälkensä työtehtävän jälkeen	ottaa huomioon siisteyden merkityksen työn viihtyvyyteen ja työturvallisuuteen sekä siistii jälkensä työtehtävän jälkeen	ottaa huomioon siisteyden merkityksen työn viihtyvyyteen ja työturvallisuuteen sekä ylläpitää omatoimisesti työpaikan siisteyttä
	välttää tapaturmavaaroja ja käyttää EA1 tason ensiaputaitoja	tunnistaa vaaratekijöitä, välttää tapaturmavaaroja ja käyttää EA1 tason ensiaputaitoja	ennakoi mahdollisen vaaran olemassaolon ja käyttää EA1 tason ensiaputaitoja
	hakee tukea muilta työyhteisön jäseniltä ja antaa tukea tarvittaessa	toimii luontevasti vuorovaikutuksessa työyhteisön jäsenien kanssa	edistää aktiivisesti omalla toiminnallaan työyhteisön yhteisöllisyyttä
	huomaa koneiden, laitteiden ja välineiden rikkoutumisen ja ilmoittaa vastuuhenkilölle.	huomaa koneiden, laitteiden ja välineiden rikkoutumisen ja ilmoittaa vastuuhenkilölle.	huomaa koneiden, laitteiden ja välineiden rikkoutumisen ja ilmoittaa vastuuhenkilölle.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon ja kukka- ja puutarhakaupan osaamisalan
Yrittäminen puutarha-alalla tutkinnon osan **20 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tekemällä puutarhayrityksen liiketoimintasuunnitelman. Suunnitelmassa osoitetaan arviointikriteerien mukaisesti omien vahvuuksien ja heikkouksien pohdintaa, oman liikeidean kehittämistä ja yrityksen toimintaympäristön kartoittamista, riskien analysointi, markkinointisuunnitelma, resurssien tarve ja kustannuslaskema. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

Liiketoimintasuunnitelman tekeminen

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

Oppilaitos, puutarha-alan yritys tai opiskelijan oma yritys

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyys on sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA			
Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltuihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.			
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Puutarha-alan yrityksen toiminnan suunnitteleminen	suunnittelee puutarha-alan yrityksen toimintaa ohjatusti ja osaa hakea asiantuntija-apua	suunnittelee puutarha-alan yrityksen toimintaa ohjeiden mukaan ja hakee tarvittaessa asiantuntija-apua toiminnan kehittämiseen	suunnittelee puutarha-alan yrityksen toimintaa itsenäisesti ja hakee tarvittaessa asiantuntija-apua toiminnan kehittämiseen
	arvioi opastettuna oman toiminnan ja työn tekemisen vahvuuksia ja kehittämistarpeita	arvioi oman toiminnan ja työn tekemisen vahvuuksia ja mahdollisuuksia toimia puutarha-alan yrittäjänä	arvioi oman toiminnan ja työn tekemisen vahvuuksia ja mahdollisuuksiaan toimia ammattialallaan sekä asettaa yrittäjyysosaamiselleen tavoitteita
	hyödyntää tietotekniikkaa tiedon haussa ja tuottamisessa sekä käyttää keskeisempiä ohjelmia ja sovelluksia asiantuntijan avulla	hyödyntää tietotekniikkaa tiedon haussa ja tuottamisessa sekä käyttää ohjeiden mukaan keskeisempiä ohjelmia ja sovelluksia suunnittelun tukena	hyödyntää tietotekniikkaa tiedon haussa ja tuottamisessa sekä käyttää itsenäisesti keskeisempiä ohjelmia ja sovelluksia suunnittelun tukena
Laadukas ja kestävä kehityksen mukainen toiminta puutarha-alan yrityksen toiminnan suunnittelemisessa	selvittää asiantuntijan avulla työtään koskevat laatuvaatimukset sekä arvioi opastettuna kestävä kehityksen mukaisia ympäristöratkaisuja puutarha-alan yrityksen kilpailutekijänä.	selvittää työtään koskevat laatuvaatimukset sekä arvioi kestävä kehityksen mukaisia taloudellisia ympäristöratkaisuja puutarha-alan yrityksen kilpailutekijänä.	selvittää työtään koskevat laatuvaatimukset ja asettaa neuvottelemalla työyhteisön kanssa työnsä laatuvaatimukset ja toimii niiden mukaisesti sekä arvioi kestävä kehityksen mukaisia sosiaalisia, taloudellisia ympäristöratkaisuja puutarha-alan yrityksen kilpailutekijänä.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Yrityksen perustaminen	tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan sekä kehittää ohjatusti puutarha-alan yrityksen liikeideoita	tiedostaa omat vahvuudet ja heikkoudet sekä kehittää liikeideoita puutarha-alan yritykselle ja suunnittelee ohjatusti yrityksen toimintaa liikeidean pohjalta	tuntee ja ottaa huomioon omat vahvuutensa ja heikkoutensa sekä kehittää toimivia liikeideoita puutarha-alalle ja suunnittelee yrityksen toimintaa liikeidean pohjalta

	osaa asiantuntijan avulla perustaa yrityksen	osaa ohjeiden avulla perustaa yrityksen ja vertailla yritysmuotoja	osaa perustaa yrityksen ja vertailla yritysmuotoja ja valita itselleen sopivimman sekä osaa asiantuntijan avulla lopettaa yritystoiminnan
Tuotannon suunnitteleminen ja kustannustehokkaan toiminnan arvioiminen	kartoittaa eri rahoitusvaihtoehtoja ohjatusti	kartoittaa eri rahoitusvaihtoehtoja ohjeiden mukaan	vertailee investointien kannattavuutta itsenäisesti sekä kartoittaa ja vertailee eri rahoitusvaihtoehtoja
Tuotteen tai palvelun hinnoittelu	tietää tuotteen ja palvelun hinnoitteluun vaikuttavia tekijöitä ja osaa alkuohjauksen jälkeen hinnoitella tuotteen	tietää hinnoitteluun vaikuttavia tekijöitä ja osaa hinnoitella tuotteen tai palvelun	tietää hinnoitteluun vaikuttavat tekijät ja osaa hinnoitella tuotteen tai palvelun
	laatii kustannusarvion, tarjouspyynnön, tarjouksen, tilauksen, laskun ja kuitin ajoittain ohjattuna	laatii kustannusarvion, tarjouspyynnön, tarjouksen, tilauksen, laskun ja kuitin	laatii kustannusarvion, tarjouspyynnön, tarjouksen, tilauksen, laskun ja kuitin sekä soveltaa tietotekniikkaa niiden laadinnassa
Yrityksen tuotteiden ja palveluiden markkinoinnin suunnitteleminen	laatii asiantuntijan avulla markkinointisuunnitelman yritykselle	laatii ohjeiden mukaan markkinointisuunnitelman yritykselle	laatii markkinointisuunnitelman yritykselle
Yrityksen toiminnan riskien arvioiminen	kartoittaa yrityksen henkilöihin, omaisuuteen, toimintaan ja ympäristöön liittyviä riskejä asiantuntijan avulla.	kartoittaa yrityksen henkilöihin, omaisuuteen, toimintaan ja ympäristöön liittyviä riskejä ja tekee sen perusteella riskianalyysin.	kartoittaa yrityksen henkilöihin, omaisuuteen, toimintaan ja ympäristöön liittyviä riskejä ja tekee sen perusteella riskianalyysin
			tekee riskianalyysin pohjalta ehdotuksia toiminnan muuttamiseksi.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Lakien ja ohjeiden noudattaminen puutarha-alan yrityksen toiminnan ja verotuksen suunnittelussa	huolehtii asiantuntijan avulla kirjanpidon sekä henkilö- ja yritysverotuksen pääperiaatteiden noudattamisesta	noudattaa ohjeiden avulla kirjanpidon ja henkilö- ja yritysverotuksen periaatteita	noudattaa ohjeiden avulla kirjanpidon henkilö- ja yritysverotuksen periaatteita ja omaa valmiudet vaikuttaa maksettavan veron määrään ottamalla huomioon pitkän aikavälin verosuunnittelun vaikutuksen yrityksen kannattavuuteen
Kustannus- ja kannattavuuslaskennan hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa	selvittää asiantuntijan avulla tuotannon kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä	selvittää kustannus- ja kannattavuuslaskennan perusteet ja havaitsee kannattavuuden parantamiseen vaikuttavia tekijöitä	selvittää kustannus- ja kannattavuuslaskennan perusteet ja havaitsee kannattavuuden parantamiseen vaikuttavia tekijöitä
		tuntee tuotantotukijärjestelmää ja tietää mistä saa apua tuotantotukien hakuun	tuntee tuotantotukijärjestelmän pääperiaatteet ja osaa hakea tarvittaessa apua
Työnantajan ja työntekijän velvollisuuksia käsittelevän lainsäädännön noudattaminen	ottaa työssään huomioon työnantajan ja työntekijän keskeisimmät velvollisuudet	ottaa työssään huomioon työnantajan ja työntekijän velvollisuudet	ottaa työssään huomioon työnantajan ja työntekijän velvollisuudet ja laskee työntekijän palkan ohjeiden mukaan
Markkinointi ja markkinaosaaminen	ottaa työssään huomioon markkinoinnin merkityksen yrityksen toiminnalle	ottaa työssään huomioon markkinoinnin periaatteita ja sen merkityksen yrityksen toiminnalle	ottaa työssään huomioon markkinoinnin periaatteet ja ymmärtää markkinoinnin merkityksen osana kannattavan yrityksen toimintaa

Puutarha-alan keskeisen työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyvän lainsäädännön ja ohjeiden noudattaminen	ottaa työskentelyssään huomioon velvollisuutensa työturvallisuudessa ja käyttää työterveyshuollon palveluja.	ottaa työskentelyssään huomioon työsuojeluvastuun puutarhayrityksessä ja määräykset sekä hyödyntää työterveyshuollon palveluja myös työssäjaksamisen näkökulmasta.	ottaa työskentelyssään huomioon työnantajatyösuojeluvastuun puutarhayrityksessä, toimii omassa tehtävässään määräysten mukaisesti ja perustelee toimintaansa sekä hyödyntää työterveyshuollon palveluja toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseksi ja edistämiseksi.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	arvioi omaa toimintaansa ja edistymistään	arvioi omaa toimintaansa, oppii toisilta ja osaa hakea asiantuntijan apua	kehittää jatkuvasti omaa osaamistaan itsearvioinnin, vertaisoppimisen ja asiantuntijoiden myötävaikutuksella
	seuraa toimintaympäristön muutoksia	omaa valmiudet reagoida muuttuvaan toimintaympäristöön ja seuraa muutoksia jatkuvasti	tunnistaa muuttuvan toimintaympäristön vaikutuksia sekä seuraa muutoksia aktiivisesti ja osaa reagoida muutokseen
Vuorovaikutus ja yhteistyö	kertoo omista onnistumisistaan ja kuuntelee ryhmän muiden jäsenten kokemuksia	kertoo myönteiset ja kielteiset kokemukset yritystoiminnassa sekä huomioi muiden kokemukset ongelmanratkaisutilanteissa	on aktiivinen osallistuja kokemusten vaihdossa ja ratkaisujen löytämisessä ja yritystoiminnan ideoiden kehittämisessä
Ammattietiikka	ei vahingoita toiminnallaan luontoa	perustaa toimintansa luonnon kunnioittamiseen	perustaa toimintansa esimerkilliseen luonnon kunnioittamiseen, eikä sulje silmiään vääryydeltä
	toimii rehellisesti ja vastuuntuntoisesti tuottaessaan puutarhatuotteita tai palveluja	toimii avoimesti, rehellisesti ja vastuuntuntoisesti tuottaessaan puutarhatuotteita tai palveluja sekä ymmärtää vaitiolovelvollisuuden työssään	perustaa toimintansa avoimuuteen, rehellisyyteen, vastuuseen tuottaessaan puutarhatuotteita tai palveluja sekä ymmärtää vaitiolovelvollisuuden työssään
	toimii työssään suvaitsevasti	kunnioittaa kanssaihminen (esim. työyhteisön ja naapuruston) arvoja ja oikeuksia	kunnioittaa kanssaihminen (esim. työyhteisön ja naapuruston) arvoja ja oikeuksia sekä pyrkii noudattamaan tasa-arvon ja tasapuolisuuden periaatteita
	arvostaa ammattiaan	toimii sitoutuneesti ja arvostaa ammattiaan	toimii sitoutuneesti ja arvostaa ammattiaan paikalliskulttuurin edistäjänä
	suhtautuu puutarhakulttuuriin myönteisesti.	kokee puutarhakulttuurin positiivisena voimavarana.	ottaa työssään huomioon paikallisen puutarhakulttuurin edistämisen.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon osaamisalan **Puutarhakasvien tuottamisen** tutkinnon osan **60 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija tekee ajankohtaisia kasvukautteen liittyviä kasvinviljelyitä siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia. Hän tekee kasvikohtaisen tuotantosuunnitelman ja merkitsee suunnitelmaan viljelyn onnistumiseen vaikuttavia tekijöitä.

Puutarhatuotannon näyttö voidaan tehdä yhdessä luonnonmukaisen tuotannon näytön kanssa kolmantena vuonna.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

- Porkkanan / kaalin / sipulin viljely
- Tomaatin viljely
- Ryhmäkasvien viljely
- Marjojen viljely

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

Puutarha-alan yritys tai oppilaitoksen puutarha.

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITTEERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA			
Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.			
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Puutarhakasvien tuotannon suunnitteleminen	laatii ohjatusti tuotantosuunnitelman valitulle kasville tuotantotavan mukaisesti	laatii tuotantosuunnitelman valitulle kasville tuotantotavan mukaisesti	laatii tuotantosuunnitelman valitulle kasville tuotantotavan mukaisesti huomioiden viljelyn eri vaiheet ja työmenetelmät
Viljelytöiden toteuttaminen	toteuttaa ajoittain ohjattuna tuotantosuunnitelmaa ja työskentelee tavallisimmissa viljelytöissä tuotantotavan mukaisesti	toteuttaa tuotantosuunnitelmaa ohjeiden mukaan ja tekee viljelykasvien yleisimmät viljelytyöt tuotantotavan mukaisesti	toteuttaa tuotantosuunnitelmaa tuotantotavan mukaisesti viljelykasvin kehitystason ja olosuhteet huomioiden
	tunnistaa asiantuntijan avulla työtehtävissään taloudellisuuden ja tuottavuuteen vaikuttavia tekijöitä	tunnistaa työtehtävissään vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa työn lopputuloksen tehokkuuteen, tuottavuuteen ja taloudellisuuteen	toimii tehokkaasti, tuottavasti ja taloudellisesti
	arvioi työnsä onnistumista.	arvioi työnsä onnistumista ja perustelee kulloinkin käytettyä työmenetelmää.	tekee havaintoja kasvustoista sekä työn laadusta ja perustelee kulloinkin käytettyä työmenetelmää.
Viljelykasvien tuottaminen kestäväällä tavalla	tunnistaa asiantuntijan avulla yksittäisissä työtehtävissä vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa viljelykasvien tuottamiseen ekologisesti	tunnistaa työtehtävissä vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa viljelykasvien tuottamiseen ekologisesti	tunnistaa työkokonaisuuksissa vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa viljelykasvien tuottamiseen ekologisesti
	lajittelee ja kierrättää ohjeiden mukaan syntyviä orgaanisia jätteitä, kemikaaleja, muovioita ja pakkausmateriaaleja sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden	lajittelee ja kierrättää syntyviä orgaanisia jätteitä, kemikaaleja, muovioita ja pakkausmateriaaleja sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden ja taloudellisuuden	lajittelee ja kierrättää syntyviä orgaanisia jätteitä, kemikaaleja, muovioita ja pakkausmateriaaleja sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden ja taloudellisuuden sekä kehittää toimintaa kestävämpään suuntaan
	noudattaa ohjeiden mukaan viljelykasvien ravintoesiöitä.	noudattaa viljelykasvien ravintoesiöitä.	noudattaa ja toimii viljelykasvien ravintoesiöiden mukaisesti sekä omaa valmiudet vertailujen tai kehittämissuositusten tekemiseen kestävästä kehityksen edistämiseksi.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Viljelysuunnitelman laatiminen	laatii ajoittain ohjattuna viljelysuunnitelman tuotantotavan mukaisesti	laatii viljelysuunnitelman tuotantotavan mukaisesti ohjeita käyttäen	laatii itsenäisesti tuotantotavan mukaisen viljelysuunnitelman

Kasvualustan viljelykunnan arvioiminen ja ylläpitäminen	ottaa näytteet alkuohjauksen jälkeen viljavuusanalyysiä varten	ottaa näytteet ohjeiden mukaan viljavuusanalyysiä varten	ottaa näytteet viljavuusanalyysiä varten
	arvioi ja tulkitsee ohjattuna tai ryhmän mukana kasvualustan viljelykuntoa	arvioi ja tulkitsee kasvualustan viljelykuntoa	arvioi ja tulkitsee kasvualustan viljelykuntoa
	tekee ajoittain ohjattuna tarvittavat kasvualustan viljelykuntoa ylläpitävät toimenpiteet	tekee ohjeiden mukaan tarvittavat kasvualustan viljelykuntoa ylläpitävät toimenpiteet	tekee tarvittavat kasvualustan viljelykuntoa ylläpitävät toimenpiteet
Lisäys-, istutus- ja hoito-, sadonkorjuu-, varastointi ja jatkokäsittelytoiden sekä viljelymuistiinpanojen tekeminen	tekee alkuohjauksen jälkeen tarvittavat viljelymuistiinpanot	tekee tarvittavat viljelymuistiinpanot	tekee tarvittavat viljelymuistiinpanot yrityksen ohjeita noudattaen
	tekee alkuohjauksen jälkeen lisäys-, istutus- ja hoitotöitä yleisimpiä materiaaleja ja välineitä käyttäen tuotantotavan mukaisesti	tekee lisäys-, istutus- ja hoitotöitä oikea-aikaisesti sekä käyttää tilanteeseen sopivia menetelmiä, materiaaleja ja välineitä tuotantotavan mukaisesti	tekee lisäys-, istutus- ja hoitotyöt oikea-aikaisesti sekä käyttää tilanteeseen sopivia menetelmiä, materiaaleja ja välineitä ja arvioi työtänsä tuotantotavan mukaisesti
	tekee ajoittain ohjattuna kasvinsuojelutöitä	tekee ohjeiden perusteella kasvinsuojelutöitä ja arvioi työn onnistumista	havaitsee kasvinsuojelutarpeen ja valitsee tilanteeseen tarkoituksenmukaisen torjuntamenetelmän
	tekee alkuohjauksen jälkeen kasvikohtaisia sadonkorjuu-, kauppakunnostus-, pakkaus- ja varastointitöitä voimassa olevia määräyksiä ja hygieniää noudattaen	tekee ohjeiden mukaan kasvikohtaisia sadonkorjuu-, kauppakunnostus-, pakkaus- ja varastointitöitä voimassa olevia määräyksiä ja hygieniää noudattaen	tekee itsenäisesti ohjeiden mukaan kasvikohtaisia sadonkorjuu-, kauppakunnostus-, pakkaus- ja varastointitöitä voimassa olevia määräyksiä ja hygieniää noudattaen
	huolehtii alkuohjauksen jälkeen työkohteiden viimeistelystä ja työvälineiden ja koneiden puhdistamisesta päivittäin sekä varastotilojen siisteydestä	huolehtii ohjeiden mukaan työkohteiden viimeistelystä ja työvälineiden ja koneiden puhdistamisesta päivittäin sekä varastotilojen siisteydestä	huolehtii itsenäisesti työkohteiden viimeistelystä ja työvälineiden ja koneiden puhdistamisesta päivittäin sekä varastotilojen siisteydestä
Viljelykoneiden ja laitteiden käyttäminen	osaa ajaa traktorin (T-kortti) turvallisesti	osaa ajaa traktorin (T-kortti) varmaotteisesti ja turvallisesti	osaa ajaa traktorin (T-kortti) turvallisesti ja riskit ennakoiden
	käyttää ja huoltaa ajoittain ohjattuna kasvinviljelykoneita ja -laitteita turvallisesti	käyttää ja huoltaa kasvinviljelykoneita ja -laitteita ohjeiden mukaisesti	käyttää ja huoltaa itsenäisesti kasvinviljelykoneita ja -laitteita
Asiakkaiden palveleminen	työskentelee vastuuntuntoisesti yrityksen tavoitteiden mukaisesti	työskentelee sitoutuneesti, on ystävällinen asiakaspalvelutilanteissa ja tukee toiminnallaan yrityksen toimintaa	työskentelee yrittäjämäisesti ja huomioi toiminnassaan asiakkaan tarpeet ja toimii joustavasti muuttuvissa tilanteissa
	selviytyy auttavasti myös toisella kotimaisella kielellä tai jollakin muulla kielellä oman alan yksinkertaisissa viestintätilanteissa.	käyttää myös toista kotimaista kieltä tai jotain muuta kieltä oman alan viestintätilanteissa.	käyttää sujuvasti myös toista kotimaista kieltä tai jotain muuta kieltä oman alan erilaisissa viestintätilanteissa.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kasvien tunnistaminen ja viljelytiedon hankkiminen	tunnistaa yleisimmät viljelykasvit ja nimeää ne joko suomalaisella tai tieteellisellä nimellä sekä etsii lisätietoja niistä	tunnistaa yleisimpiä viljelykasveja ja nimeää ne sekä suomalaisella että tieteellisellä nimellä ja etsii lisätietoja niistä	tunnistaa harvinaisempiakin viljelykasveja ja nimeää ne sekä suomalaisella että tieteellisellä nimellä ja etsii itsenäisesti tietoja niistä

	etsii lisätietoja alkuohjauksen jälkeen tuotantomenetelmistä, kauppakunnostamisesta ja jatkojalostamisesta	etsii lisätietoja tuotannosta, kauppakunnostamisesta ja jatkojalostamisesta	etsii lisätietoja tuotannosta, kauppakunnostamisesta, jatkojalostamisesta ja soveltaa tietoa omaan työskentelyyn
Kasvinsuojelutarpeen tunnistaminen	tunnistaa yleisimpiä rikkakasveja, kasvitauteja ja tuholaisia sekä tietää erilaisia torjuntamenetelmiä	tunnistaa yleisimpiä rikkakasveja, kasvitauteja ja tuholaisia sekä valitsee tilanteeseen tarkoituksenmukaisen torjuntamenetelmän	tunnistaa yleisimmät rikkakasvit, kasvitaudit ja tuholaiset sekä valitsee perustellusti tilanteeseen tarkoituksenmukaisen torjuntamenetelmän
Viljelykasvin tuottaminen	ottaa työskentelyssään huomioon viljelykasvin viljelyominaisuudet ja valitsee ohjauksen jälkeen soveltuvan viljelytekniikan	ottaa työskentelyssään huomioon viljelykasvin viljelyominaisuudet sekä vertailee ja valitsee soveltuvan viljelytekniikan	ottaa työskentelyssään huomioon viljelykasvin viljelyominaisuudet ja ymmärtää niiden vaikutuksen sadonmuodostukseen sekä valitsee soveltuvan viljelytekniikan
	soveltaa ohjauksen jälkeen kasvibiologian ja -fysiologian tietoja kasvun säätämisessä eri viljelyvaiheissa ja varastoinnissa tunnistuen ilmastolliset tekijät	soveltaa ohjeesta kasvibiologian ja -fysiologian tietoja kasvun säätämisessä eri viljelyvaiheissa ja varastoinnissa huomioiden ilmastolliset tekijät	soveltaa kasvibiologian ja -fysiologian tietoja kasvun säätämisessä eri viljelyvaiheissa ja varastoinnissa huomioiden ilmastolliset tekijät
	valitsee ohjauksen jälkeen viljelykasville soveltuvan kasvualustan kasvihuoneessa tai avomaalla	valitsee ohjeesta viljelykasville soveltuvan kasvualustan kasvihuoneessa tai avomaalla	valitsee perustellusti viljelykasville soveltuvan kasvualustan kasvihuoneessa tai avomaalla
	käyttää ohjauksen jälkeen viljavuustutkimuksen tietoja kasvualustan kalkituksessa ja lannoituksessa	käyttää viljavuustutkimuksen tietoja hyväksi kasvualustan kalkituksessa ja lannoituksessa	käyttää perustellusti viljavuustutkimuksen tietoja kasvualustan kalkituksessa ja lannoituksessa
Viljelyn kannattavuuden arvioiminen	laskee tuotannon kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä asiantuntijan avulla	selvittää ja laskee keskeisiä tuotannon kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä	selvittää, laskee ja vertailee tuotannon kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä
Laatu- ja ympäristöjärjestelmien noudattaminen	noudattaa sääntöjä ja vaatimuksia ohjeiden mukaan.	noudattaa sääntöjä ja vaatimuksia ohjeiden mukaan.	toimii sääntöjen ja vaatimusten edellyttämällä tavalla.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman	tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman ja pyytää tarvittaessa asiantuntijan apua	tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman ja soveltaa aiemmin oppimaansa
	selviytyy tutuista tilanteista työtehtävissään	selviytyy muuttuvista valintatilanteista neuvoteltuaan työyhteisön muiden jäsenten kanssa	toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisesti ja löytää toiminnalleen vaihtoehtoisia toimintatapoja
Vuorovaikutus ja yhteistyö	tunnistaa työssään tietopohjaan perustuvia ratkaisuja	soveltaa asiantuntijan avulla työssään tuloksellisen toiminnan tietopohjaa	soveltaa työssään laadukkaan ja tuloksellisen toiminnan tietopohjaa
	toimii työyhteisön sääntöjen mukaan	keskustelee ja kuuntelee sekä omaksuu annetut ohjeet	keskustelee, kuuntelee ja ottaa huomioon toisten mielipiteet omissa ratkaisuissaan
	toimii työyhteisön jäsenenä tutuissa vuorovaikutustilanteissa	sopeutuu hyvin työyhteisön jäseneksi, ottaa vastaan palautetta ja muuttaa tarvittaessa toimintaansa	toimii tasavertaisena jäsenenä työyhteisössä ottaen huomioon muiden mielipiteet

	pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja pyytää tarvittaessa apua	toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä	tukee ja auttaa muita sekä ottaa työskentelyssään huomioon seuraavan työvaiheen ja työntekijän
	arvioi toimintaansa	keskustelee oma-aloitteisesti toiminnastaan	keskustelee oma-aloitteisesti ja luontevasti toiminnastaan sekä haluaa kehittää yhteistyötaitojaan
Ammattietiikka	toimii rehellisesti, vastuuntuntoisesti ja sovittujen käytänteiden mukaisesti tehdessään annettuja työtehtäviä	toimii avoimesti, rehellisesti, vastuuntuntoisesti ja sovittujen käytänteiden mukaisesti tehdessään annettuja työtehtäviä ja arvostaa omaa työtään	toimii avoimesti, rehellisesti, vastuuntuntoisesti ja sovittujen käytänteiden mukaisesti tehdessään annettuja työtehtäviä sekä viihtyy ja arvostaa omaa työtään
Terveys, turvallisuus ja toimintakyvyn edistäminen	noudattaa ohjauksen jälkeen työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojavarusteita.	noudattaa määräysten mukaisia työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojavarusteita ja työskentelee ergonomisesti.	noudattaa määräysten mukaisia työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojavarusteita ja työskentelee ergonomisesti sekä kehittää omaa turvallista työskentelyään.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon kukka- ja puutarhakaupan osaamisalan **Asiakkaiden palveleminen ja myymälätyöskentely kukka- tai puutarhakaupassa** tutkinnon osan **60 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Ammattiosaamisen näyttö muodostuu kokonäytöstä, jonka opiskelija tekee kukka- tai puutarhakaupassa tekemällä ajankohtaisia kukka- ja puutarhamyymälän töitä siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

Asiakkaiden palveleminen ja myymälätyöskentely kukkakaupassa.
Asiakkaiden palveleminen ja myymälätyöskentely puutarhakaupassa.

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

Näyttö tehdään kukka- tai puutarhakaupassa yrityksessä tai oppilaitoksen puutarhamyymälässä.

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA

Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltuihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Oman työn suunnitteleminen kukka- tai puutarhakaupan asiakaspalvelussa ja myymälätyöskentelyssä	valmistelee työtehtäviä alkuohjauksen jälkeen yrityksen ohjeiden mukaisesti	suunnittelee ja valmistelee työtehtäviä yrityksen ohjeiden mukaisesti	suunnittelee ja valmistelee työtehtäviä oma-aloitteisesti ja vastuullisesti yrityksen ohjeiden mukaisesti
	tekee ajoittain ohjattuna työtehtävät tärkeysjärjestyksessä	tekee työtehtävät tärkeysjärjestyksessä	tekee työtehtävät tärkeysjärjestyksessä ja kehittää omaa työskentelyään
Asiakaspalvelun ja myymälätyöskentelyn toteuttaminen	työskentelee ohjatuksi asiakaspalvelun eri vaiheissa yrityksen ohjeiden ja tavoitteiden mukaisesti	työskentelee pääosin itsenäisesti asiakaspalvelun eri vaiheissa laaditun suunnitelman mukaisesti	työskentelee laaditun suunnitelman mukaisesti asiakaspalvelun eri vaiheissa joustaen tilanteiden vaatimusten mukaisesti
	kysyy neuvoa ollessaan epävarma	kysyy neuvoa uusissa tilanteissa	toimii saamiensa valtuuksiensa mukaisesti
	tekee vastuullaan olevat työt, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	tekee vastuullaan olevat työt	toimii vastuullisesti ja ottaa työssään huomioon seuraavat työvaiheet ja toiset työntekijät
Sidontatöiden toteuttaminen	alkuohjauksen jälkeen tekee tavanomaisia sidontatöitä	tekee tavanomaisia sidontatöitä	tekee joutuisasti ja itsenäisesti tavanomaisia sidontatöitä
	arvioi omaa työtään	arvioi omaa työtään ja ottaa vastaan palautetta	arvioi omaa työtään ja osaa muuttaa toimintatapojaan saamansa palautteen perusteella
Kestävällä tavalla toimiminen kukka- tai puutarhakaupassa	tunnistaa asiantuntijan avulla yksittäisissä työtehtävissä vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa asiakaspalvelutyöhön kestäväällä tavalla	tunnistaa työtehtävissä vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa asiakaspalvelutyöhön kestäväällä tavalla	tunnistaa työkokonaisuuksissa vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa asiakaspalvelutyöhön kestäväällä tavalla
	esittelee ohjeesta tuotteita ja palveluja ympäristö- ja muista kestävä kehityksen näkökohdista	esittelee tuotteita ja palveluja ympäristö- ja muista kestävä kehityksen näkökohdista	esittelee tuotteita ja palveluja vertaillen ympäristö- ja muista kestävä kehityksen näkökohtia
	lajittelee ja kierrättää ohjeiden mukaan syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden ja taloudellisuuden sekä kehittää toimintaa kestävämpään suuntaan.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Asiakkaiden palveleminen kukka- tai puutarhakaupan töissä	selvittää asiakkaan tarpeita ja palvelee häntä	selvittää asiakkaan tarpeita ja palvelee häntä kohteliaasti	selvittää asiakkaan tarpeita ja palvelee häntä aktiivisesti ja kohteliaasti tehden lisämyyntiä
	ilmaisee itseään selkeästi sekä suullisesti että kirjallisesti äidinkielellään ja käyttää yleisimpiä ammatillisia käsitteitä	ilmaisee itseään selkeästi sekä suullisesti että kirjallisesti äidinkielellään ja käyttää ammatillisia käsitteitä	ilmaisee itseään selkeästi sekä suullisesti että kirjallisesti äidinkielellään ja käyttää ammatillisia käsitteitä sujuvasti
	neuvoo asiakkaita kasvien valinnassa, käytössä ja hoidossa ammattikirjallisuutta tai ohjausta apuna käyttäen kasvibiologian huomioon ottaen	neuvoo asiakkaita kasvien valinnassa, käytössä ja hoidossa tarvittaessa ammattikirjallisuutta apuna käyttäen kasvibiologian huomioon ottaen	neuvoo asiakkaita kasvien valinnassa, käytössä ja hoidossa asiakaslähtöisesti tarvittaessa ammattikirjallisuutta apuna käyttäen kasvibiologian huomioon ottaen
Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa <i>Alakohtainen kielitaidon hallinta suomenkielisillä</i>	palvelee asiakkaita suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteista ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä	palvelee asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä	palvelee asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti ruotsinkielellä ja yhdellä vieraalla kielellä
Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa <i>Alakohtainen kielitaidon hallinta ruotsinkielisillä</i>	palvelee asiakkaita ruotsin kielellä ja hoitaa palvelutilanteen suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä vieraalla kielellä	palvelee asiakkaita ruotsin kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen yhdellä vieraalla kielellä	palvelee asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä vieraalla kielellä
Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta muun kielisillä	hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä selviytyy auttavasti palvelutilanteista yhdellä muulla kielellä	hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä ja selviytyy auttavasti toisella kotimaisella kielellä	palvelee asiakkaita suomen tai ruotsin kielellä, hoitaa palvelutilanteen joustavasti toisella kotimaisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä
Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa <i>Alakohtainen kielitaidon hallinta vieraskielisessä koulutuksessa</i>	hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä auttaa palvelutilanteessa eteenpäin yhdellä muulla kielellä	hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä muulla kielellä	palvelee asiakkaita koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä muulla kielellä
Tuotteiden myyminen kukka- tai puutarhamyymälässä	myy asiakkaan tarvitseman tuotteen, selvittää hinnan ja ottaa vastaan maksut yleisimmillä maksuvälineillä ja kirjoittaa tarvittaessa kuitin	myy asiakkaan tarvitseman tuotteen, tietää hinnan, ottaa vastaan maksut yleisimmillä maksuvälineillä ja kirjoittaa tarvittaessa kuitin	myy asiakkaan tarvitseman tuotteen, tietää tai laskee hinnan, ottaa vastaan maksut yleisimmillä maksuvälineillä ja kirjoittaa tarvittaessa kuitin
	alkuohjauksen jälkeen ottaa vastaan tilauksia yleisesti käytössä olevilla menetelmillä	ottaa vastaan tilauksia yleisesti käytössä olevilla menetelmillä	ottaa vastaan itsenäisesti tilauksia yleisesti käytössä olevilla menetelmillä
	alkuohjauksen jälkeen toimittaa asiakkaan valituksen käsiteltäväksi	toimittaa asiakkaan valituksen käsiteltäväksi	toimittaa itsenäisesti asiakkaan valituksen käsiteltäväksi
Kukkakaupassa tai puutarhamyymälässä työskenteleminen	tekee päivittäin toistuvat työt ja huolehtii elävän materiaalin kunnossapidosta ja tilojen siisteydestä, lajittelee jätteet sekä välttää hävikkiä	tekee myymälän työt, huolehtii elävän materiaalin kunnossapidosta ja tilojen siisteydestä, lajittelee jätteet sekä välttää hävikkiä	tekee joutuisasti myymälän työt, huolehtii elävän materiaalin kunnossapidosta ja tilojen siisteydestä, lajittelee jätteet sekä välttää hävikkiä
	ohjauksen jälkeen ottaa vastaan, tarkastaa ja käsittelee	ottaa vastaan, käsittelee ja tarkastaa tavaratoimituksen ja	ottaa vastaan, käsittelee ja tarkastaa tavaratoimituksen

	tavaratoimituksen ja ilmoittaa esimiehelleen virheellisyyksistä	ilmoittaa esimiehelleen virheellisyyksistä	itsenäisesti ja ilmoittaa esimiehelleen virheellisyyksistä
	hoitaa alkuohjauksen jälkeen myymälän tuotevalikoimaa ja pitää myymälätilaa järjestyksessä	hoitaa ohjeiden mukaan myymälän tuotevalikoimaa ja pitää myymälätilaa järjestyksessä ja viihtyisänä	hoitaa pääosin itsenäisesti myymälän tuotevalikoimaa sekä pitää myymälätilaa järjestyksessä, viihtyisänä ja houkuttelevana
Sidontatöiden tekeminen (kimppu, asetelma, surulaite) ja pakkaaminen	tekee kukka- tai puutarhamyymälän tavallisimpia sidontatöitä, ajoittain ohjattuna	tekee kukka- tai puutarhamyymälän tavallisimpia sidontatöitä	tekee kukka- tai puutarhamyymälän tavallisimpia sidontatöitä joutuisasti
	kirjoittaa töihin liittyvät korttitekstit ajoittain ohjattuna	kirjoittaa töihin liittyvät korttitekstit	kirjoittaa itsenäisesti töihin liittyvät korttitekstit
	pakkaa sidontatyöt olosuhteiden mukaan alkuohjauksen jälkeen.	pakkaa sidontatyöt olosuhteiden mukaan.	pakkaa nopeasti sidontatyöt olosuhteiden mukaan.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kasvien tunnistaminen kukka- tai puutarhakaupan töissä	tunnistaa tavallisimmat kukka- tai puutarhakaupan kasvit ja osaa niiden tieteelliset suvut	tunnistaa tavallisimmat kukka- tai puutarhakaupan kasvit sekä osaa niiden tieteelliset nimet	tunnistaa myös harvinaisempia kukka- tai puutarhakaupan kasveja sekä osaa niiden tieteelliset nimet ja osaa etsiä lisätietoja eri tietolähteistä
	tunnistaa alalla käytettäviä luonnonkasveja ja – materiaaleja ja ottaa työssään huomioon niiden keräämiseen liittyvät määräykset	tunnistaa tavallisimmat alalla käytettävät luonnonkasvit ja – materiaalit ja ottaa työssään huomioon niiden keräämiseen liittyvät määräykset	tunnistaa myös harvinaisempia alalla käytettäviä luonnonkasveja ja – materiaaleja ja ottaa työssään huomioon niiden keräämiseen liittyvät määräykset
Kasvibiologian tietojen soveltaminen kukka- tai puutarhakaupan töissä	soveltaa kasvibiologian tietoja käytännön töissä ajoittain apua kysyen	soveltaa kasvibiologian tietoja käytännön töissä	soveltaa kasvibiologian tietoja käytännön töissä ja osaa etsiä lisätietoja
Sommittelu- ja väriopin soveltaminen kukka- tai puutarhakaupan töissä	soveltaa sommittelu- ja väriopin tietoja tarvittaessa apua kysyen	soveltaa sommittelu- ja väriopin tietoja	soveltaa sommittelu- ja väriopin tietoja monipuolisesti
Tuotteiden hinnoittelu kukka- tai puutarhakaupan töissä	ohjeistettuna osaa laskea alennukset ja arvonlisäveron.	laskee alennukset ja arvonlisäveron.	laskee alennukset ja arvonlisäveron itsenäisesti.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmaratkaisu	selviytyy tutuista tilanteista työtehtävissään	selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista neuvoteltuaan työyhteisön muiden jäsenten kanssa	toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisesti ja löytää toiminnalleen vaihtoehtoisia toimintatapoja
	tunnistaa työssään tietopohjaan perustuvia ratkaisuja	soveltaa asiantuntijan avulla työssään tuloksellisen toiminnan tietopohjaa	soveltaa työssään laadukkaan ja tuloksellisen toiminnan tietopohjaa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii työyhteisön jäsenenä tutuissa vuorovaikutustilanteissa	sopeutuu hyvin työyhteisön jäseneksi, ottaa vastaan palautetta ja muuttaa tarvittaessa toimintaansa	toimii tasavertaisena jäsenenä työyhteisössä ottaen huomioon muiden mielipiteet
	pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja pyytää tarvittaessa apua	toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä	tukee ja auttaa muita sekä ottaa työskentelyssään huomioon seuraavan työvaiheen ja työntekijän
	keskustelee toisten aloitteesta toiminnastaan	keskustelee oma-aloitteisesti toiminnastaan	keskustelee oma-aloitteisesti ja luontevasti toiminnastaan, sekä

			haluaa kehittää yhteistyötaitojaan
Ammattietiikka	toimii rehellisesti ja vastuuntuntoisesti tehdessään annettuja työtehtäviä	toimii avoimesti, rehellisesti ja vastuuntuntoisesti tehdessään annettuja työtehtäviä	perustaa työskentelynsä avoimuuteen, rehellisyyteen ja vastuullisuuteen
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	tunnistaa vaaratekijöitä ja välttää niitä	välttää omia ja muiden työntekijöiden tapaturmavaaroja	ennakoi mahdollisen vaaran olemassaolon, tuntee ammattitautivaarat
	käyttää ohjeiden mukaisia suojarusteita ja työskentelee ergonomisesti.	käyttää ohjeiden mukaisia suojarusteita ja työskentelee ergonomisesti ja turvallisesti.	käyttää ohjeiden mukaisia suojarusteita, työskentelee ergonomisesti ja turvallisesti sekä ymmärtää ergonomian merkityksen elinikäiseen työkykyyn.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon osaamisalan **Taimitarhakasvien tuottamisen tutkinnon osan, 15 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä suunnittelemalla omaa työtään ja tekemällä turvallisesti koneita, laitteita, välineitä ja materiaaleja hyödyntäen ajankohtaisia taimitarhatuotannon lisäys-, hoito-, nosto-, kauppakunnostus- ja varastointitöitä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

- Taimitarhakasvien viljelytyöt
- Perennojen viljely
- Koristepensaiden viljely
- Taimitarhakasvien lisäys- ja hoitotyö

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

- Näyttö tehdään taimitarhalla tai oppilaitoksen taimistossa

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA

Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Taimitarhatuotannon suunnitteleminen	suunnittelee ja arvioi viljelyä tuotantotavan mukaisesti tutuissa tilanteissa ajoittain ohjattuna tai ryhmän mukana	suunnittelee ja arvioi viljelyä tuotantotavan mukaisesti ja selviytyy muuttuvissa tilanteissa	suunnittelee ja arvioi viljelyä tuotantotavan mukaisesti sekä selviytyy muuttuvissa tilanteissa ja kehittää työtapojaan
Viljelytöiden toteuttaminen taimitarhakasvien tuotannossa	toteuttaa tuotantotavan mukaista tuotantosuunnitelmaa ajoittain ohjattuna tai ryhmän mukana	toteuttaa tuotantotavan mukaista tuotantosuunnitelmaa ohjeiden mukaan	työskentelee sujuvasti työvaiheesta toiseen tuotantosuunnitelman ja tuotantotavan mukaisesti
	työskentelee tavallisimmissa työtehtävissä	tekee kasvien yleisimmät viljelytyöt huomioiden kehitysasteen ja olosuhteet	tekee kasvien viljelytyöt huomioiden kehitysasteen ja olosuhteet viljelykokonaisuudessa
	tunnistaa asiantuntijan avulla työtehtävissään taloudellisuuteen ja tuottavuuteen vaikuttavia tekijöitä	tunnistaa työtehtävissään vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa työn lopputuloksen tehokkuuteen, tuottavuuteen ja taloudellisuuteen	toimii tehokkaasti, tuottavasti ja taloudellisesti yrityksen laatu- ja ympäristöjärjestelmien mukaisesti noudattaen voimassaolevia viranomaismääräyksiä
Taimistotuotteiden nostaminen, lajittelu, kaupakunnostaminen, pakkaaminen ja varastointi	käsittelee tuotteita asiantuntijan ohjeiden mukaan	käsittelee tuotteita taimityypin edellyttämällä tavalla ja perustelee työmenetelmät	käsittelee tuotteita taimityypin edellyttämällä tavalla huomioiden niiden laadun
	noudattaa kaupakunnostusvaatimuksia alkuohjauksen jälkeen	toimii kaupakunnostusohjeiden ja – vaatimusten mukaisesti	toimii kaupakunnostusohjeiden ja – vaatimusten mukaisesti ja merkitsee tuotteet laatuvaatimusten mukaisesti
Taimitarhakasvien tuottaminen kestävän kehityksen mukaisesti	käyttää alkuohjauksen jälkeen ekologisesti kestäviä materiaaleja, tuotteita, välineitä ja menetelmiä	käyttää ekologisesti kestäviä materiaaleja, tuotteita, välineitä ja menetelmiä	valitsee ja käyttää ekologisesti kestäviä materiaaleja, tuotteita, välineitä ja menetelmiä
	lajittelee ja kierrättää ohjeiden mukaan mm. orgaanisia jätteitä, kemikaaleja, muovien ja pakkausmateriaaleja	lajittelee ja kierrättää mm orgaanisia jätteitä, kemikaaleja, muovien ja pakkausmateriaaleja sekä ottaa huomioon valinnoissaan tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden	lajittelee ja kierrättää mm orgaanisia jätteitä, kemikaaleja, muovien ja pakkausmateriaaleja sekä ottaa huomioon valinnoissaan tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden ja kehittää työyhteisönsä toimintaa kestävämpään suuntaan
Työn tuloksellisuuden arviointi taimitarhakasvien tuotannossa	arvioi työnsä onnistumista.	arvioi työnsä onnistumista ja perustelee kulloinkin käytettyä työmenetelmää.	tekee havaintoja kasvustoista sekä työn laadusta ja perustelee kulloinkin käytettyä työmenetelmää.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Viljelysuunnitelman laatiminen	laatii ajoittain ohjattuna tai asiantuntijan avulla viljelysuunnitelman tuotantotavan mukaisesti	laatii viljelysuunnitelman tuotantotavan mukaisesti käyttäen ohjeita	laatii tuotantotavan mukaisen viljelysuunnitelman huomioiden laatuvaatimukset ja viranomaismääräykset
Kasvualustan viljelykunnan arvioiminen ja ylläpitäminen	ottaa näytteet alkuohjauksen jälkeen viljavuusanalyysiä varten	ottaa näytteet ohjeiden mukaan viljavuusanalyysiä varten	ottaa näytteet viljavuusanalyysiä varten
	arvioi ja tulkitsee ohjattuna kasvualustan viljelykuntoa	arvioi ja tulkitsee kasvualustan viljelykuntoa	arvioi ja tulkitsee kasvualustan viljelykuntoa
	tekee ajoittain ohjattuna tarvittavat kasvualustan viljelykuntoa ylläpitävät toimenpiteet	tekee ohjeiden mukaan tarvittavat kasvualustan viljelykuntoa ylläpitävät toimenpiteet	tekee tarvittavat kasvualustan viljelykuntoa ylläpitävät toimenpiteet
Lisäys- (esim. siemen-, pistokas-, jakaminen, varttaminen), istutus-, hoito- ja nostotöiden sekä viljelymuistiinpanojen tekeminen	tekee alkuohjauksen jälkeen lisäys-, istutus-, hoito- ja nostotöitä yleisimpiä materiaaleja ja välineitä käyttäen tuotantotavan mukaisesti	tekee lisäys-, istutus-, hoito- ja nostotöitä oikea-aikaisesti sekä käyttää tilanteeseen sopivia menetelmiä, materiaaleja ja välineitä tuotantotavan mukaisesti	tekee lisäys-, istutus-, hoito- ja nostotyöt oikea-aikaisesti sekä käyttää tilanteeseen sopivia menetelmiä, materiaaleja ja välineitä ja arvioi työtänsä tuotantotavan mukaisesti
	tekee alkuohjauksen jälkeen tarvittavat viljelymuistiinpanot	tekee tarvittavat viljelymuistiinpanot	tekee tarvittavat viljelymuistiinpanot yrityksen ohjeita noudattaen
	tekee ohjattuna kasvatusmenetelmän mukaisia kasvunsäätötoimenpiteitä taimitarhatuotannon kasveille	tekee ohjeesta kasvatusmenetelmän mukaisia kasvunsäätötoimenpiteitä taimitarhatuotannon kasveille	tekee työssään kasvatusmenetelmän mukaisia kasvunsäätötoimenpiteitä taimitarhatuotannon kasveille
Varastointi- tai kauppakunnostustöiden tekeminen taimitarhatuotannossa	tekee työt ja merkitsee tuotteet sekä tekee kirjaukset	tekee työvaiheet ja merkitsee tuotteet sekä tekee kirjaukset	tekee työvaiheet ja merkitsee tuotteet sekä tekee kirjaukset oikein
Taimitarhatuotannon koneiden ja laitteiden käyttäminen	käyttää koneita, laitteita ja työvälineitä tutuissa työtilanteissa tarpeen ajoittain ohjausta	valitsee työhön tarkoituksenmukaiset koneet, laitteet ja työvälineet sekä käyttää niitä tutuissa työtilanteissa	valitsee työhön tarkoituksenmukaiset koneet, laitteet ja työvälineet sekä käyttää niitä vaihtelevissa työtilanteissa
Laatu- ja ympäristöjärjestelmien noudattaminen taimitarhatuotannossa	noudattaa sääntöjä ja vaatimuksia ohjeiden mukaan.	noudattaa sääntöjä ja vaatimuksia ohjeiden mukaan.	toimii sääntöjen ja vaatimusten edellyttämällä tavalla.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kasvien tunnistaminen ja tiedon hankkiminen	tunnistaa työssään taimitarhatuotannon kasveja sekä alkuohjauksen jälkeen tunnistaa kasveja eri kehitysvaiheissa	tunnistaa työssään yleisimpiä taimitarhatuotannon kasveja eri kehitysvaiheissa ja osaa niiden tieteelliset nimet	tunnistaa työssään myös harvinaisempia taimitarhatuotannon kasveja eri kehitysvaiheissa ja osaa niiden tieteelliset nimet
	etsii lisätietoja taimitarhakasvien viljelystä sekä kauppakunnostamisesta ajoittain ohjattuna	etsii lisätietoja taimitarhakasvien viljelystä sekä kauppakunnostamisesta	etsii itsenäisesti lisätietoja taimitarhakasvien viljelystä sekä kauppakunnostamisesta
Taimitarhakasvien tuottaminen	valitsee yleisimmät kasvikohtaiset lisäys- ja	valitsee kasvikohtaiset lisäys- ja kasvatusmenetelmät sekä tunnistaa taimityypit	valitsee muuttuvissa tilanteissa kasvikohtaiset lisäys- ja

	kasvatusmenetelmät sekä tunnistaa taimityyppejä		kasvatusmenetelmät sekä tunnistaa taimityypit
	soveltaa ohjauksen jälkeen kasvibiologian ja -fysiologian tietoja taimitarhakasvien kasvun säätämisessä eri viljelyvaiheissa ja varastoinnissa tunnistaa ilmastolliset tekijät	soveltaa ohjeesta kasvibiologian ja -fysiologian tietoja taimitarhakasvien kasvun säätämisessä eri viljelyvaiheissa ja varastoinnissa huomioiden ilmastolliset tekijät	soveltaa kasvibiologian ja -fysiologian tietoja taimitarhakasvien kasvun säätämisessä eri viljelyvaiheissa ja varastoinnissa huomioiden ilmastolliset tekijät
	valitsee ohjauksen jälkeen taimitarhakasveille soveltuvat kasvualustat	valitsee taimitarhakasveille soveltuvat kasvualustat ja tuntee niiden ominaisuuksia	valitsee taimitarhakasveille soveltuvat kasvualustat sekä tarvittaessa valmistaa oikeat kasvualustat niiden ominaisuuksien mukaan
	käyttää ohjauksen jälkeen viljavuustutkimuksen tietoja kasvualustan kalkituksessa ja lannoituksessa	käyttää viljavuustutkimuksen tietoja hyväksi kasvualustan kalkituksessa ja lannoituksessa	käyttää perustellusti viljavuustutkimuksen tietoja kasvualustan kalkituksessa ja lannoituksessa
Kasvinsuojelutarpeen tunnistaminen	tunnistaa yleisimpiä rikkakasveja, kasvitauteja ja tuholaisia sekä ohjattuna valitsee tarkoituksenmukaisen torjuntamenetelmän	tunnistaa yleisimpiä rikkakasveja, kasvitauteja ja tuholaisia sekä valitsee tilanteeseen tarkoituksenmukaisen torjuntamenetelmän	tunnistaa yleisimmät rikkakasvit, kasvitaudit ja tuholaiset sekä valitsee perustellusti tilanteeseen tarkoituksenmukaisen torjuntamenetelmän
Viljelyn kannattavuuden arvioiminen	laskee tuotannon kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä asiantuntijan avulla.	selvittää ja laskee keskeisiä tuotannon kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä.	selvittää, laskee ja vertailee tuotannon kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman	tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman ja pyytää tarvittaessa asiantuntijan apua	tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman ja soveltaa aiemmin oppimaansa
	selviytyy tutuista tilanteista työtehtävissään	selviytyy muuttuvista valintatilanteista neuvoteltuaan työyhteisön muiden jäsenten kanssa	toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisesti ja löytää toiminnalleen vaihtoehtoisia toimintatapoja
	tunnistaa työssään tietopohjaan perustuvia ratkaisuja	soveltaa asiantuntijan avulla työssään tuloksellisen toiminnan tietopohjaa	soveltaa työssään laadukkaan ja tuloksellisen toiminnan tietopohjaa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii työyhteisön sääntöjen mukaan	keskustelee ja kuuntelee sekä omaksuu annetut ohjeet	keskustelee, kuuntelee ja ottaa huomioon toisten mielipiteet omissa ratkaisuisaan
	toimii työyhteisön jäsenenä tutuissa vuorovaikutustilanteissa	sopeutuu hyvin työyhteisön jäseneksi, ottaa vastaan palautetta ja muuttaa tarvittaessa toimintaansa	toimii tasavertaisena jäsenenä työyhteisössä ottaen huomioon muiden mielipiteet
	pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja pyytää tarvittaessa apua	toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä	tukee ja auttaa muita sekä ottaa työskentelyssään huomioon seuraavan työvaiheen ja työntekijän
	arvioi toimintaansa	keskustelee oma-aloitteisesti toiminnastaan	keskustelee oma-aloitteisesti ja luontevasti toiminnastaan, sekä haluaa kehittää yhteistyötaitojaan
Ammattietiikka	toimii rehellisesti, vastuuntuntoisesti ja sovittujen käytänteiden mukaisesti tehdessään annettuja työtehtäviä	toimii avoimesti, rehellisesti, vastuuntuntoisesti ja sovittujen käytänteiden mukaisesti tehdessään annettuja työtehtäviä ja arvostaa omaa työtään	toimii avoimesti, rehellisesti, vastuuntuntoisesti ja sovittujen käytänteiden mukaisesti tehdessään annettuja työtehtäviä sekä

			viihtyy ja arvostaa omaa työtään
Terveys, turvallisuus ja toimintakyvyn edistäminen	noudattaa ohjauksen jälkeen työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojarusteita.	noudattaa määräysten mukaisia työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojarusteita ja työskentelee ergonomisesti.	noudattaa määräysten mukaisia työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojarusteita ja työskentelee ergonomisesti sekä kehittää omaa turvallista työskentelyään.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon ja kukka- ja puutarhakauppatoiminnan osaamisalan **Kasviryhmän tuottaminen tutkinnon osan 10 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä suunnittelemalla ja tekemällä ajankohtaisia kasvin viljelyyn, sadon käsittelyyn/jatkojalostukseen liittyviä töitä, tilojen puhtaana- ja kunnossapitotöitä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

- Yrttien viljely
- Ryhmäkasvien viljely
- Kasvihuonevihannesten viljely (Kasvihuonevihannoksen paikalle voidaan muuttaa ko. kasvi)
- Marjojen viljely
- Erikoiskasvin viljely (Erikoiskasvin paikalle voidaan muuttaa ko. kasvi)

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

Näyttö tehdään alan yrityksessä tai oppilaitoksen puutarhalla, jossa viljellään ko. kasviryhmä.

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA			
Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltuihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.			
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Valitun kasviryhmän viljelyn suunnitteleminen	suunnittelee ja arvioi viljelyä tuotantotavan mukaisesti tutuissa tilanteissa ajoittain ohjattuna tai ryhmän mukana	suunnittelee ja arvioi viljelyä tuotantotavan mukaisesti ja selviytyy muuttuvissa tilanteissa	suunnittelee ja arvioi viljelyä tuotantotavan mukaisesti sekä selviytyy muuttuvissa tilanteissa ja kehittää työtapojaan
Valitun kasviryhmän tuottaminen tai jatkojalostaminen	toteuttaa tuotantosuunnitelmaa tuotantotavan mukaisesti tutussa työympäristössä	toteuttaa tuotantosuunnitelmaa tuotantotavan mukaisesti ohjeita käyttäen	työskentelee sujuvasti työvaiheesta toiseen tuotantosuunnitelman ja tuotantotavan mukaisesti kehittäen työtään
	työskentelee jatkojalostusprosesseissa asiantuntijan avustuksella ja noudattaa hygieniaohteita	työskentelee jatkojalostusprosesseissa ohjeiden mukaisesti ja noudattaa hygieniaohteita	työskentelee jatkojalostusprosesseissa omatoimisesti ohjeiden mukaisesti ja noudattaa hygieniaohteita
	työskentelee tavallisimmissa työtehtävissä	työskentelee kasvien viljelytyöissä huomioiden kehitysasteet ja olosuhteet	työskentelee kasvien viljelytyöissä huomioiden kehitysasteet ja olosuhteet viljelykokonaisuudessa
	arvioi työnsä onnistumista	arvioi työnsä onnistumista ja perustelee kulloinkin käytettyä työmenetelmää	tekee havaintoja kasvustoista sekä työn laadusta ja perustelee kulloinkin käytettyä työmenetelmää
Valitun kasviryhmän tuottaminen kestävän kehityksen mukaisesti (esim. tasapainoinen lannoitus; lajikkeen valinta, kestävyys ja monimuotoisuus; viljelymenetelmät, torjunta-aineiden käyttömäärää vähentävät toimenpiteet ja koneiden yhteiskäyttö)	käyttää alkuohjauksen jälkeen ekologisesti kestäviä materiaaleja, tuotteita, välineitä ja menetelmiä	käyttää ekologisesti kestäviä materiaaleja, tuotteita, välineitä ja menetelmiä	valitsee ja käyttää ekologisesti kestäviä materiaaleja, tuotteita, välineitä ja menetelmiä
	noudattaa ohjeiden mukaan viljelykasvien ravinnesuosituksia	noudattaa viljelykasvien ravinnesuosituksia ja ymmärtää sen merkityksen	noudattaa ja toimii viljelykasvien ravinnesuositusten mukaisesti ja ymmärtää sen merkityksen kestävän kehityksen kannalta
	lajittelee ja kierrättää ohjeiden mukaan mm. orgaanisia jätteitä, kemikaaleja, muovia ja pakkausmateriaaleja.	lajittelee ja kierrättää mm orgaanisia jätteitä, kemikaaleja, muovia ja pakkausmateriaaleja sekä ottaa huomioon valinnoissaan tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää mm orgaanisia jätteitä, kemikaaleja, muovia ja pakkausmateriaaleja sekä ottaa huomioon valinnoissaan tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden ja kehittää työyhteisönsä toimintaa kestävämpään suuntaan.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Valitun kasviryhmän viljelysuunnitelman laatiminen	laatii ohjattuna tai asiantuntijan avulla	laatii viljelysuunnitelman tuotantotavan mukaisesti ohjeita käyttäen	laatii viljelysuunnitelman tuotantotavan mukaisesti huomioiden

	viljelysuunnitelman tuotantotavan mukaisesti		
Kasvualustan viljelykunnan arvioiminen ja ylläpitäminen	ottaa näytteet alkuohjauksen jälkeen viljavuusanalyysejä varten	ottaa näytteet ohjeiden mukaan viljavuusanalyysejä varten	ottaa näytteet viljavuusanalyysejä varten
	arvioi ja tulkitsee ajoittain ohjattuna kasvualustan viljelykuntoa	arvioi ja tulkitsee kasvualustan viljelykuntoa	arvioi ja tulkitsee kasvualustan viljelykuntoa
	tekee ajoittain ohjattuna tarvittavat kasvualustan viljelykuntoa ylläpitävät toimenpiteet	tekee ohjeiden mukaan tarvittavat kasvualustan viljelykuntoa ylläpitävät toimenpiteet	tekee tarvittavat kasvualustan viljelykuntoa ylläpitävät toimenpiteet
Valitun kasviryhmän viljely-, varastointi-, kauppakunnostus- tai jatkojalostustöiden tekeminen	tekee tuotantotavan mukaiset työt ja työhön liittyvät kirjaukset ajoittain ohjattuna	tekee tuotantotavan mukaiset työvaiheet ja tarvittavat kirjaukset oikeassa järjestyksessä ja on työssään huolellinen	tekee tuotantotavan mukaiset työvaiheet ja tarvittavat kirjaukset oikein ja työskentelee sujuvasti, omatoimisesti sekä huolellisesti
Tuotantoon liittyvien koneiden ja laitteiden käyttäminen sekä huoltaminen	käyttää koneita, laitteita ja työvälineitä turvallisesti tutuissa työtilanteissa tarvitien ajoittain ohjausta	valitsee ohjeesta tuotantoketjuun kuuluvat koneet, laitteet ja työvälineet sekä käyttää niitä turvallisesti tutuissa työtilanteissa	valitsee tuotantoketjuun kuuluvat koneet, laitteet ja työvälineet sekä käyttää niitä turvallisesti vaihtelevissa työtilanteissa
	tekee ohjeiden mukaan koneiden päivittäiset huoltotyöt.	tekee koneiden päivittäiset huoltotarkistukset.	tekee itsenäisesti koneiden päivittäiset huollot ja huoltotarkistukset huoltokirjojen ohjeita noudattaen.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kasviryhmän kasvien tunnistaminen ja tiedon hankkiminen	tunnistaa työssään viljelykasveja	tunnistaa työssään viljelykasveja ja osaa niiden tieteelliset suvut	tunnistaa työssään viljelykasveja eri kehitysvaiheissa ja osaa niiden tieteelliset nimet
	etsii lisätietoja tuotantomenetelmistä, kauppakunnostamisesta sekä jatkojalostamisesta ajoittain ohjattuna	etsii lisätietoja tuotantomenetelmistä, kauppakunnostamisesta sekä jatkojalostamisesta	etsii lisätietoja tuotantomenetelmistä, kauppakunnostamisesta ja jatkojalostamisesta sekä soveltaa tietoa omaan työskentelyyn
Valitun kasviryhmän viljelytekniikan valitseminen	huomioi viljelykasvin viljelyominaisuudet ja valitsee ohjauksen jälkeen tuotantomenetelmään soveltuvan viljelytekniikan	ottaa työskentelyssään huomioon viljelykasvin viljelyominaisuudet sekä vertailee ja valitsee soveltuvan viljelytekniikan tuotantomenetelmän mukaisesti	ottaa työskentelyssään huomioon viljelykasvin viljelyominaisuudet ja ymmärtää niiden vaikutuksen sadonmuodostukseen sekä vertailee ja valitsee soveltuvan viljelytekniikan tuotantomenetelmän mukaisesti
Viljelyn kannattavuuden arvioiminen	laskee tuotannon kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä asiantuntijan avulla	selvittää ja laskee keskeisiä tuotannon kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä	selvittää, laskee ja vertailee tuotannon kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä
Laatu- ja ympäristöjärjestelmien noudattaminen	noudattaa sääntöjä ja vaatimuksia ajoittain ohjattuna.	noudattaa sääntöjä ja vaatimuksia ohjeiden mukaisesti.	toimii sääntöjen ja vaatimusten edellyttämällä tavalla.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman	tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman ja pyytää tarvittaessa asiantuntijan apua	tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman ja soveltaa aiemmin oppimaansa

	selviytyy tutuista tilanteista työtehtävissään	selviytyy muuttuvista valintatilanteista neuvoteltuaan työyhteisön muiden jäsenten kanssa	toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisesti ja löytää toiminnalleen vaihtoehtoisia toimintatapoja
	tunnistaa työssään tietopohjaan perustuvia ratkaisuja	soveltaa asiantuntijan avulla työssään tuloksellisen toiminnan tietopohjaa	soveltaa työssään laadukkaan ja tuloksellisen toiminnan tietopohjaa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii työyhteisön sääntöjen mukaan	keskustelee ja kuuntelee sekä omaksuu annetut ohjeet	keskustelee, kuuntelee ja ottaa huomioon toisten mielipiteet omissa ratkaisuisaan
	toimii työyhteisön jäsenenä tutuissa vuorovaikutustilanteissa	sopeutuu hyvin työyhteisön jäseneksi, ottaa vastaan palautetta ja muuttaa tarvittaessa toimintaansa	toimii tasavertaisena jäsenenä työyhteisössä ottaen huomioon muiden mielipiteet
	pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja pyytää tarvittaessa apua	toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä	tukee ja auttaa muita sekä ottaa työskentelyssään huomioon seuraavan työvaiheen ja työntekijän
	arvioi toimintaansa	keskustelee oma-aloitteisesti toiminnastaan	keskustelee oma-aloitteisesti ja luontevasti toiminnastaan, sekä haluaa kehittää yhteistyötaitojaan
Ammattietiikka	toimii rehellisesti, vastuuntuntoisesti ja sovittujen käytänteiden mukaisesti tehdessään annettuja työtehtäviä	toimii avoimesti, rehellisesti, vastuuntuntoisesti ja sovittujen käytänteiden mukaisesti tehdessään annettuja työtehtäviä ja arvostaa omaa työtään	toimii avoimesti, rehellisesti, vastuuntuntoisesti ja sovittujen käytänteiden mukaisesti tehdessään annettuja työtehtäviä sekä viihtyy ja arvostaa omaa työtään
Terveys, turvallisuus ja toimintakyvyn kehittäminen	noudattaa ohjauksen jälkeen työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojarusteita	noudattaa määräysten mukaisia työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojarusteita ja työskentelee ergonomisesti	noudattaa määräysten mukaisia työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojarusteita ja työskentelee ergonomisesti sekä kehittää omaa turvallista työskentelyä
	pitää oman työympäristönsä siistinä.	pitää työympäristönsä siistinä ja ylläpitää omalla toiminnallaan hyvää siisteyttä ja järjestystä.	ylläpitää ja kehittää työympäristön toimivuutta.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon osaamisalan **Viljelytekniikan hyödyntämisen tutkinnon osan 10 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tekemällä puutarhatuotannon viljelytoita viljelyteknologiaa hyödyntäen ja viljelykoneiden ja -laitteiden huolto- ja korjaustöitä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

- Viljelytekniikan hyödyntäminen kasvihuoneutuotannon töissä
- Viljelytekniikan hyödyntäminen avomaatuotannon töissä
- Viljelytekniikan hyödyntäminen taimistotöissä

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

Avomaavihannesviljelmä, kasvihuonevihannesviljelmä tai taimistoviljelmä, jossa puutarha-alan koneiden ja laitteiden viljelykäyttöä ja huoltoa.

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyys sovelletaan hallintolakiä 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA			
Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltuihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.			
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kone- ja laitetöiden suunnittelu ja toteuttaminen puutarhatuotannon viljelytyöissä	suunnittelee ajoittain ohjattuna ja toteuttaa alkuohjauksen jälkeen puutarhatuotantoon liittyvän kone- ja laitetöiden	suunnittelee alkuohjauksen jälkeen ja toteuttaa puutarhatuotantoon liittyvän kone- ja laitetöiden	suunnittelee ja toteuttaa puutarhatuotantoon liittyvän kone- ja laitetöiden ja kehittää työskentelytapojaan
	arvioi työnsä onnistumista	arvioi työnsä onnistumista	arvioi työnsä onnistumista ja perustelee arviotaan
Koneiden ja laitteiden huolto- ja korjaustöiden suunnittelu ja toteuttaminen puutarhatuotannon viljelytyöissä	suunnittelee ajoittain ohjattuna ja tekee koneiden huolto- ja korjaustöitä tutuissa työtilanteissa tarpeen ajoittain ohjattuna	suunnittelee ja tekee koneiden huolto- ja korjaustöitä tutuissa tilanteissa	suunnittelee ja tekee koneiden huolto- ja korjaustöitä vaihtelevissa tilanteissa
Kestävän kehityksen mukainen toiminta viljelykoneiden ja laitteiden huoltamisessa, käyttämisessä ja korjaamisessa	huoltaa ja korjaa koneita ja laitteita ajoittain ohjattuna käyttäen taloudellisesti ympäristöä säästäviä ratkaisuja	huoltaa ja korjaa koneita ja laitteita käyttäen taloudellisesti ympäristöä säästäviä ratkaisuja	huoltaa ja korjaa koneita ja laitteita käyttäen taloudellisesti ympäristöä säästäviä ratkaisuja toimintaa kehittäen
	valitsee ja käyttää alkuohjauksen jälkeen koneita tehokkaasti työkohteessa	valitsee ja käyttää koneita sekä laitteita mitoittaen käytön työkohteen mukaisesti	valitsee, vertaa ja käyttää koneita sekä laitteita mitoittaen käytön työkohteen mukaisesti taloudellisesti sekä tehokkaasti energiaa säästäen
	pitää työympäristönsä järjestyksessä ja käsittelee jättemateriaaleja määräysten mukaisesti ajoittain ohjattuna.	pitää työympäristönsä järjestyksessä ja käsittelee jättemateriaaleja määräysten mukaisesti.	pitää työympäristönsä hyvässä järjestyksessä sekä käsittelee jättemateriaaleja määräysten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Opiskelija			
Koneiden ja laitteiden käyttäminen puutarhatuotannon viljelytyöissä	valitsee tuotantotoimintaan tarkoituksenmukaiset koneet ja laitteet sekä käyttää niitä turvallisesti tutuissa työtilanteissa alkuohjauksen jälkeen	valitsee tuotantotoimintaan tarkoituksenmukaiset koneet ja laitteet sekä käyttää niitä turvallisesti tutuissa työtilanteissa	valitsee tuotantotoimintaan tarkoituksenmukaiset koneet ja laitteet sekä käyttää niitä turvallisesti vaihtelevissa työtilanteissa
Työvälineiden ja materiaalien käyttäminen puutarhatuotannon huolto- ja korjaustyössä	valitsee ja käyttää perus- ja erikoistyövälineitä huolto- ja korjauskohteessa ajoittain ohjattuna	valitsee ja käyttää perus- ja erikoistyövälineitä huolto- ja korjauskohteessa	valitsee omatoimisesti ja käyttää perus- ja erikoistyövälineitä huolto- ja korjauskohteessa
	valitsee huoltokohteeseen tarkoituksenmukaiset materiaalit ja aineet ajoittain ohjattuna	valitsee huoltokohteeseen tarkoituksenmukaiset materiaalit ja aineet	vertailee ja valitsee huoltokohteeseen tarkoituksenmukaiset materiaalit ja aineet
Koneiden ja laitteiden huoltaminen ja korjaaminen puutarhatuotannon viljelytyöissä	tekee ajoittain ohjattuna huolto-ohjeita noudattaen huolto- ja korjaustöitä huomioiden turvallisuusmääräykset	tekee huolto-ohjeita noudattaen huolto- ja korjaustöitä huomioiden turvallisuusmääräykset sekä kirjaa tarvittavat huoltotiedot	tekee omatoimisesti huolto-ohjeita noudattaen huolto- ja korjaustöitä huomioiden turvallisuusmääräykset sekä kirjaa tarvittavat huoltotiedot

	sekä kirjaa tarvittavat huoltotiedot		
	käsittelee jättemateriaaleja ohjeiden mukaisesti.	käsittelee jättemateriaaleja ohjeiden mukaisesti.	käsittelee jättemateriaaleja ohjeiden mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Käyttö- ja huolto-ohjekirjojen käyttäminen puutarhatuotannon viljelytöissä	etsii tietoa puutarhatuotannon koneiden huoltamisesta ja toimii ajoittain ohjattuna käyttö- ja huolto-ohjekirjojen mukaisesti	etsii tietoa puutarhatuotannon koneiden huoltamisesta ja toimii käyttö- ja huolto-ohjekirjojen mukaisesti	etsii sujuvasti tietoa puutarhatuotannon koneiden huoltamisesta ja toimii käyttö- ja huolto-ohjekirjojen mukaisesti
Huoltomateriaalien ominaisuuksien selvittäminen	osaa alkuohjauksen jälkeen hakea tietoa huoltotöissä käytettävistä materiaaleista ja aineista.	tunnistaa ja vertailee yleisimpiä huoltotöissä käytettäviä materiaaleja ja aineita.	tunnistaa huoltotöissä käytettävien materiaalien ja aineiden ominaisuudet sekä valitsee niistä tarkoituksenmukaiset.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tunnistaa työtilanteeseen liittyvän ongelman	tunnistaa työtilanteeseen liittyvän ongelman ja pyytää tarvittaessa apua sen ratkaisemiseksi	tunnistaa työtilanteeseen liittyvän ongelman ja ratkaisee sen
Vuorovaikutus ja yhteistyö	pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä	toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä	toimii vastuullisesti ja tasavertaisesti erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja työohjeita	noudattaa työaikoja ja työohjeita	noudattaa työaikoja ja työohjeita
Terveys, turvallisuus ja toimintakyvyn kehittäminen	noudattaa ohjauksen jälkeen työturvallisuusohjeita ja omaa tulityötaitoja.	noudattaa määräysten mukaisia työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojavarusteita, työskentelee ergonomisesti sekä omaa tulityötaitoja.	noudattaa määräysten mukaisia työturvallisuusohjeita, käyttää työkohtaisia suojavarusteita, työskentelee ergonomisesti ja kehittää omaa turvallista työskentelyään sekä omaa tulityötaitoja.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon osaamisalan **Hautausmaiden viheralueista huolehtiminen** tutkinnon osan **10 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tekemällä hautausmaan rakentamiseen tai ylläpitoon liittyviä töitä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla kuten haastattelun, oppimistehtävien /portfolion ja työskentelyn seurannan avulla.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

- Hautausmaiden viheralueista huolehtiminen

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

- Hautausmaan viheralueet

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- ( ) Alan opettaja(t)
- ( ) Työelämän edustajat
- (X) em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA			
Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltuihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.			
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Hautausmaan viheralueiden rakentamisen ja ylläpitötöiden suunnitteleminen	suunnittelee työtään tutuissa tilanteissa	suunnittelee työtään ja selviytyy muuttuvissa tilanteissa	suunnittelee työtään, selviytyy muuttuvissa tilanteissa ja kehittää työtapojaan
	arvioi työnsä onnistumista ohjattuna	arvioi työnsä onnistumista	arvioi työnsä onnistumista ja perustelee arviotaan
	tekee suunnitelmien mukaisia rakentamis- ja ylläpitötöitä tarviton ajoittain ohjausta	tekee suunnitelmien mukaisia rakentamis- ja ylläpitötöitä tutuissa työtilanteissa	tekee suunnitelmien mukaisia rakentamis- ja ylläpitötöitä tehokkaasti ja järjestelmällisesti ja tekee myös muita kuin annettuja työtehtäviä
Kestävällä tavalla toimiminen hautausmaan työtehtävissä	käyttää ohjauksen jälkeen vähän ympäristöä kuormittavia koneita ja laitteita	käyttää vähän ympäristöä kuormittavia koneita ja laitteita	valitsee ja käyttää vähän ympäristöä kuormittavia koneita ja laitteita
	lajittelee, kompostoi ja kierrättää ohjeiden mukaan syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, koneiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee, kompostoi ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, koneiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee, kompostoi ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, koneiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden ja kehittää toimintaa kestävämpään suuntaan.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kasvillisuusalueiden rakentaminen hautausmaalle	rakentaa nurmikon ja istuttaa kasveja tarviton ajoittain ohjausta	rakentaa nurmikon ja istuttaa kasveja	rakentaa nurmialueita ja istuttaa kasveja
Hautausmaan kasvillisuusalueiden hoitaminen	hoitaa kasvillisuutta tutuissa työtilanteissa, tarviton ajoittain ohjausta	hoitaa kasvillisuutta tutuissa työtilanteissa	hoitaa kasvillisuutta vaihtelevissa työtilanteissa
Hautausmaan kalusteiden ja kulkuväylien ylläpitäminen	ylläpitää hautausmaan kalusteita ja kulkuväyliä tutuissa työtilanteissa, tarviton ajoittain ohjausta	ylläpitää hautausmaan kalusteita ja kulkuväyliä tutuissa työtilanteissa	ylläpitää hautausmaan kalusteita ja kulkuväyliä vaihtelevissa työtilanteissa
Hautausmaan koneiden ja työvälineiden käyttäminen	käyttää koneita ja työvälineitä tutuissa työtilanteissa tarviton ajoittain ohjausta.	käyttää koneita ja työvälineitä tutuissa työtilanteissa.	valitsee työhön tarkoituksenmukaiset koneet ja työvälineet ja käyttää niitä vaihtelevissa työtilanteissa.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Hautausmaan kasvillisuuden tunnistaminen	tunnistaa yleisimmät hautausmaan kasvit	tunnistaa hautausmaan kasvit	tunnistaa hautausmaan kasvit ja tietää niiden kasvupaikkavaatimukset
Hautausmaan jätehuoltosuunnitelman mukainen toiminta	lajittelee jätteet.	lajittelee jätteet ja hoitaa kompostia.	lajittelee jätteet ja hoitaa kompostia sekä tuntee hautausmaatoiminnan ympäristövaikutukset.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3

	Opiskeli		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tunnistaa työtilanteeseen liittyvän ongelman	tunnistaa työtilanteeseen liittyvän ongelman ja pyytää tarvittaessa apua sen ratkaisemiseksi	tunnistaa työtilanteeseen liittyvän ongelman ja ratkaisee sen
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa annettujen ohjeiden mukaan	toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tilanteen vaatimalla tavalla	toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tilanteen vaatimalla tavalla ja tuo esille oman näkökantansa
Ammattietiikka	ottaa pukeutumisessaan ja käyttäytymisessään huomioon alueen erikoisluonteen	ottaa pukeutumisessaan ja käyttäytymisessään huomioon alueen erikoisluonteen	ottaa pukeutumisessaan ja käyttäytymisessään huomioon alueen erikoisluonteen
	noudattaa työaikoja ja työhöjeita	noudattaa työaikoja ja työhöjeita	noudattaa työaikoja ja työhöjeita
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työstä annettuja työsuojeluohjeita.	noudattaa työstä annettuja työsuojeluohjeita ja huomioi työympäristön turvallisuuden.	noudattaa työstä annettuja työsuojeluohjeita ja huomioi työympäristön turvallisuuden sekä tiedottaa havaitsemistaan vaaroista.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhurin perustutkinnon valinnaisen tutkinnon osan **Viherrakentamisen kasvien käyttäminen pihasuunnittelussa, 10 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Ammattiosaamisen näyttö muodostuu viheralueen suunnitelman tekemisestä raportointineen. Näyttö voi olla myös käytännön työtilanne viherrakentamisen alalta näyttösuunniteltuna siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

- Viherrakentamisen kasvien käyttö omakotitalon/rivitalon pihasuunnittelussa
- Viherrakentamisen kasvien käyttö

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

Viherrakennusalan ja puutarha-alan yritykset, oppilaitoksen oppimisympäristöt

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- (x) Alan opettaja(t)
- ( ) Työelämän edustajat
- (x) em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA

Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Suunnitelman laatiminen viheralueelle	laatii ajoittain ohjattuna istutussuunnitelman	laatii alkuohjauksen jälkeen yleis- ja istutussuunnitelman	laatii yleis- ja istutussuunnitelman
	laatii ajoittain ohjattuna työselityksen ja kustannusarvion	laatii työselityksen ja kustannusarvion	laatii työselityksen ja kustannusarvion
	huomioi joitakin asiakkaan toiveita piharakentamisen vihersuunnittelussa	huomioi asiakkaan toiveita piharakentamisen vihersuunnittelussa	huomioi asiakkaan toiveita piharakentamisen vihersuunnittelussa ja esittää rakentavia ehdotuksia
Kestävän kehityksen mukainen pihasuunnitelman laatiminen	suunnittelee ajoittain ohjattuna ekologisesti kestävästä pienpihan sekä suosittelee asiakkaalle pienemmän ympäristökuorman aiheuttavia tuotteita ja menetelmiä.	suunnittelee alkuohjauksen jälkeen ekologisesti kestävästä pienpihan sekä suosittelee asiakkaalle pienemmän ympäristökuorman aiheuttavia tuotteita ja menetelmiä.	suunnittelee ekologisesti kestävästä pienpihan sekä suosittelee asiakkaalle pienemmän ympäristökuorman aiheuttavia tuotteita ja menetelmiä.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Pienpihan toimintojen suunnitteleminen	mitoittaa ja sijoittaa pihan toiminnot ajoittain ohjattuna	mitoittaa ja sijoittaa pihan toiminnot pääosin itsenäisesti	mitoittaa ja sijoittaa pihan toiminnot itsenäisesti
	tekee alkuohjauksen jälkeen pihan yleissuunnitelman piirtämällä manuaalisesti	tekee pihan yleis- ja istutussuunnitelman ohjeiden mukaan piirtämällä manuaalisesti ja tietokoneavusteisesti	tekee pihan yleis- ja istutussuunnitelman piirtämällä manuaalisesti ja tietokoneavusteisesti
	laatii alkuohjauksen jälkeen suunnitelma-asiakirjoja tietotekniikkaa hyödyntäen	laatii suunnitelma-asiakirjoja tietotekniikkaa hyödyntäen	laatii suunnitelma-asiakirjoja tietotekniikkaa hyödyntäen
Asiakkaan neuvominen	neuvoo asiakasta kasvien ja materiaalien valinnassa ja niiden hoidossa lähdemateriaalin ja ajoittaisen ohjauksen avulla.	neuvoo asiakasta kasvien ja materiaalien valinnassa ja niiden hoidossa lähdemateriaaliin tukeutuen.	neuvoo asiakasta kasvien ja materiaalien valinnassa ja niiden hoidossa.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kasvien tunnistaminen viheralueen yleis- tai istutussuunnitelman toteuttamista varten	tunnistaa yleisimmät viheralueiden kasvit, nimeää ne suomalaisella ja tieteellisellä nimellä sekä etsii lisätietoja niistä	tunnistaa yleisimpiä viheralueiden kasveja ja viheralueilla käytettäviä luonnonkasveja, nimeää ne suomalaisella ja tieteellisellä nimellä sekä etsii lisätietoja niistä	tunnistaa viheralueiden harvinaisempiakin kasveja sekä viheralueilla käytettäviä luonnonkasveja, nimeää ne suomalaisella ja tieteellisellä nimellä sekä etsii itsenäisesti lisätietoja niistä
Materiaalien käyttäminen viheralueella	hyödyntää suunnitelmassa yleisimpiä viheralueilla käytettäviä materiaaleja	hyödyntää suunnitelmassa viheralueilla käytettäviä materiaaleja	hyödyntää suunnitelmassa monipuolisesti viheralueilla käytettäviä materiaaleja

Viheralueen yleis- tai istutussuunnitelman piirtäminen	noudattaa alkuohjauksen jälkeen pihasuunnitelmien laadintaohjeita ja käyttää oikeita merkintöjä (symboleja)	noudattaa pihasuunnitelmien laadintaohjeita ja käyttää oikeita merkintöjä (symboleja)	noudattaa pihasuunnitelmien laadintaohjeita ja käyttää oikeita merkintöjä (symboleja)
	käyttää mittakaavaa alkuohjauksen jälkeen suunnittelussa	käyttää mittakaavaa ohjeiden mukaan suunnittelussa	soveltaa mittakaavaa suunnittelussa
Kasvien ominaisuuksien huomioon ottaminen hoitotyössä	tuntee yleisimpien kasvien ominaisuudet ja niiden lajinnukaisen hoidon lähdemateriaaliin tukeutuen.	tuntee yleisimpien viheralueiden kasvien ominaisuudet ja niiden lajinnukaisen hoidon.	tuntee viheralueiden kasvien ominaisuudet ja niiden lajinnukaisen hoidon.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tunnistaa työtilanteeseen liittyvän ongelman	tunnistaa työtilanteeseen liittyvän ongelman ja pyytää tarvittaessa apua sen ratkaisemiseksi	tunnistaa työtilanteeseen liittyvän ongelman ja ratkaisee sen
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa annettujen ohjeiden mukaan.	toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tilanteen vaatimalla tavalla.	toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tilanteen vaatimalla tavalla ja tuo esille oman näkökantansa.
Ammattietiikka	noudattaa sovittuja aikatauluja	noudattaa sovittuja aikatauluja	noudattaa sovittuja aikatauluja

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon ja kukka- ja puutarhakaupan osaamisalan **Kukkasidontatöiden tekeminen** tutkinnon osan **10 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tekemällä kukkasidontatöitä (kimppu, asetelma tai surulaite). Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

Kukkasidontatöiden tekeminen
Hautavihkon/seppeleen sitominen
Kukkakimppujen/kukka-asetelmien tekeminen

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

Kukkakaupassa tai puutarhamyymälässä, jossa kukkasidontaa

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA

Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltäviin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Sidontatöiden esitteleminen ja suunnitteleminen	esittelee asiakkaalle sopivia sidontatöitä alkuohjauksen jälkeen	esittelee ja suunnittelee asiakaslähtöisesti sidontatöitä	esittelee ja suunnittelee itsenäisesti asiakaslähtöisiä sidontatöitä
Sidontatöiden toteuttaminen	tekee sidontatöitä alkuohjauksen jälkeen	tekee sidontatöitä	tekee joutuisasti ja itsenäisesti sidontatöitä
	arvioi omaa työtään	arvioi omaa työtään ja ottaa vastaan palautetta	arvioi omaa työtään ja osaa muuttaa toimintatapojaan saamansa palautteen perusteella
Kestävällä tavalla toimiminen kukkasidontatöitä valmistettaessa	noudattaa alkuohjauksen jälkeen kukkasidontatöissä vaadittavia kestävän kehityksen mukaisia työ- ja toimintatapoja	noudattaa kukkasidontatöissä vaadittavia kestävän kehityksen mukaisia työ- ja toimintatapoja	suosittelee asiakkaalle pienemmän ympäristökuorman aiheuttavia tuotteita
	lajittelee ja kierrättää ohjeiden mukaan syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden ja kehittää toimintaa kestävämpään suuntaan.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Materiaalin valitseminen ja hyödyntäminen	alkuohjauksen jälkeen valitsee ja käsittelee sidontamateriaalia ja välttää hävikkiä	valitsee ja käsittelee työhön soveltuvaa sidontamateriaalia ja välttää hävikkiä	valitsee itsenäisesti ja käsittelee työhön soveltuvaa sidontamateriaalia ja välttää hävikkiä
Kukkasidontatöiden tekeminen	sitoo kimppuja ja tekee asetelmia ja alkuohjauksen jälkeen surulaitteita ja arvioi työtään	sitoo kimppuja ja tekee asetelmia ja surulaitteita, arvioi työtään ja ottaa vastaan palautetta	sitoo joutuisasti kimppuja asiakaspalvelutilanteessa, tekee asetelmia ja surulaitteita sekä arvioi ja kehittää osaamistaan
Kukkasidontatöiden pakkaaminen	alkuohjauksen jälkeen pakkaa sidontatöitä.	pakkaa sidontatöitä olosuhteiden vaatimusten mukaan.	pakkaa sidontatöitä joutuisasti olosuhteiden vaatimusten mukaan.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kasvien tunnistaminen ja hoitovaatimusten selvittäminen	tunnistaa yleisimmät kukkakaupan kasvit ja osaa tieteelliset suvut sekä niiden hoitovaatimukset kirjallisuutta apuna käyttäen	tunnistaa yleisimmät kukkakaupan kasvit ja osaa tieteelliset suvut ja yleisimmät lajit sekä niiden hoitovaatimukset ja osaa etsiä lisätietoja niistä	tunnistaa yleisimmät kukkakaupan kasvit ja osaa niiden tieteelliset nimet ja hoitovaatimukset sekä osaa etsiä lisätietoja niistä
Kukkasidontatekniikoiden valitseminen	osaa yleisimmät käytössä olevat sidontatekniikat	valitsee työhön tarkoituksenmukaisen sidontatekniikan	valitsee työhön tarkoituksenmukaisen sidontatekniikan tiedostaen valintansa taloudelliset ja ekologiset vaikutukset

Sommittelu- ja väriopin soveltaminen kukkasidontatöitä toteutettaessa	tuntee väri- ja sommitteluopin peruskäsitteitä ja osaa soveltaa niitä tarvittaessa apua kysyen.	soveltaa töissään väri- ja sommitteluopin perusasioita.	soveltaa töissään väri- ja sommitteluopin perusasioita monipuolisesti.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	työskentelee vastuullisesti yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaan	omaksuu työpaikan käytänteet	havainnoi työtapojen ja sidontatöiden toimivuutta, kokeilee ja tarvittaessa toteuttaa joitakin asioita uudella tavalla
	hakee oman alansa tietoja yleisimmistä tietolähteistä	hakee omaa alaa koskevaa tietoa ja hyödyntää sitä toiminnassaan	hakee monipuolisesti omaa alaa koskevaa tietoa, soveltaa tietoaan ja taitojaan sekä perustelee ratkaisunsa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii työyhteisön sääntöjen mukaan ja kysyy ongelmatilanteissa neuvoa kokeneemalta	kysyy ongelmatilanteissa rohkeasti neuvoja ja osallistuu aktiivisesti ryhmän työskentelyyn	on aktiivinen osallistuja ryhmän toiminnassa ja ottaa kiinnostuneena ohjeita vastaan
	hakee asiantuntija-apua tarvittaessa	hakee asiantuntija-apua ja tietoa päätöksensä tueksi tarvittaessa	hakee itsenäisesti asiantuntija-apua tarvittaessa ja etsii aktiivisesti tietoa sekä tekee yhteistyötä alan muiden toimijoiden kanssa
Ammattietiikka	alkuohjauksen jälkeen toimii laatujärjestelmän tai muiden sovittujen käytänteiden mukaisesti	toimii laatujärjestelmän tai muiden sovittujen käytänteiden mukaisesti	noudattaa laatujärjestelmää tai muita sovittuja periaatteita sekä arvostaa omaa työtään
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työturvallisuusohjeita ja käyttää hänelle osoitettuja suojaimia ja suojavaatetusta	noudattaa työturvallisuusohjeita ja käyttää työn ja työympäristön edellyttämiä suojaimia ja suojavaatetusta	käyttää tilannekohtaisesti työympäristön edellyttämiä suojaimia ja suojavaatetusta sekä huolehtii työergonomiasta
	pitää oman työympäristönsä siistinä.	pitää työympäristönsä siistinä ja ylläpitää omalla toiminnallaan hyvää siisteyttä ja järjestystä.	pitää työympäristönsä siistinä sekä ylläpitää ja kehittää työympäristön toimivuutta.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinto kukka- ja puutarhakaupan osaamisalan **Kukkasidontatyökokonaisuuksien tekeminen** tutkinnon osan 15 osp ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tekemällä kukkasidontatöitä kuten ristiäisjuhlaan, hääjuhlaan tai hautajaisiin liittyviä kukkasidontatyökokonaisuuksia. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

- kukkasidontatöiden tekeminen hääjuhlaan / ristiäisiin /syntymäpäiville / valmistujaisjuhliin
- surusidonnain toteutus hautajaisiin

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

Kukkakauppa

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät;

- ( ) Alan opettaja(t)
- ( ) Työelämän edustajat
- (x) em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA

Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Sidontatöiden esitteleminen ja suunnitteleminen	esittelee asiakkaalle tarkoituksenmukaisia sidontatöitä ja sidontatyökokonaisuuksia alkuohjauksen jälkeen	esittelee ja suunnittelee asiakaslähtöisesti sidontatöitä ja sidontatyökokonaisuuksia	esittelee ja suunnittelee itsenäisesti asiakaslähtöisiä sidontatöitä ja sidontatyökokonaisuuksia
Sidontatyökokonaisuuksien toteuttaminen	tekee sidontatyökokonaisuuksia alkuohjauksen jälkeen	tekee sidontatyökokonaisuuksia	tekee joutuisasti ja itsenäisesti sidontatyökokonaisuuksia
	arvioi omaa työtään	arvioi omaa työtään ja ottaa vastaan palautetta	arvioi omaa työtään ja osaa muuttaa toimintatapojaan saamansa palautteen perusteella
Kestävällä tavalla toimiminen sidontatyökokonaisuuksien toteuttamisessa	tunnistaa asiantuntijan avulla yksittäisissä työtehtävissä vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa työhön kestäväällä tavalla	tunnistaa työtehtävissä vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa työhön kestäväällä tavalla	tunnistaa työkokonaisuuksissa vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa työhön kestäväällä tavalla
	toimii kustannustietoisesti ja kestävää toimintatapaa noudattaen	toimii kustannustietoisesti käytettävissä olevat resurssit ja kestävää toimintatapaa noudattaen	toimii tehokkaasti ja kustannustietoisesti käytettävissä olevat resurssit huomioiden ja kestävää toimintatapaa noudattaen
	lajittelee ja kierrättää ohjeiden mukaan syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden ja kehittää toimintaa kestävämpään suuntaan.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Sidontatyökokonaisuuksien myyminen	esittelee ja tarjoaa asiakkaalle tavanomaisia sidontatöitä	kartoittaa asiakkaan tarpeet ja tarjoaa asiakkaan tarpeiden mukaisia sidontatöitä	kartoittaa asiakkaan tarpeet ja tarjoaa asiakkaan tarpeiden mukaisia sidontatöitä tehden lisämyyntiä aktiivisesti ja asiakaslähtöisesti
Sidontamateriaalin valitseminen	valitsee alkuohjauksen jälkeen sidontatyöhön tarkoituksenmukaisen materiaalin	valitsee sidontamateriaalin välttämättä hävikkiä	valitsee sidontatyöhön tarkoituksenmukaisen materiaalin itsenäisesti välttämättä hävikkiä
Sidontatyökokonaisuuksien tekeminen ja töiden pakkaaminen	alkuohjauksen jälkeen tekee erilaisia sidontatöitä ja sidontatyökokonaisuuksia	tekee erilaisia sidontatöitä ja sidontatyökokonaisuuksia	tekee joutuisasti ja itsenäisesti erilaisia sidontatöitä ja sidontatyökokonaisuuksia
	tekstaa alkuohjauksen jälkeen sidontatöihin liittyvät kortit	tekstaa sidontatöihin liittyvät kortit	tekstaa sidontatöihin liittyvät kortit sekä käsin että tietotekniikkaa hyödyntäen

	pakkaa sidontatyöt alkuohjauksen jälkeen lahja- tai erikoispakkauksiin	pakkaa sidontatyöt olosuhteiden vaatimusten mukaan lahja- tai erikoispakkauksiin	pakkaa sidontatyöt olosuhteiden vaatimusten mukaan itsenäisesti ja joutuisasti lahja- tai erikoispakkauksiin
	pitää oman palvelupisteensä siistinä	huolehtii myymälän siisteydestä ohjeistuksen mukaisesti	huolehtii aktiivisesti myymälän siisteydestä
Sidontatyökokonaisuuksien hinnoittelu	laskee ohjeiden mukaan sidontatyökokonaisuuksien hinnat ja pyytää apua tarvittaessa	laskee ohjeiden mukaan sidontatyökokonaisuuksien hinnat	laskee ohjeiden perusteella itsenäisesti sidontatyökokonaisuuksien hinnat
Täydennysostojen tekeminen	tekee alkuohjauksen jälkeen täydennysostoja yrityksen toimintatapojen mukaisesti.	tekee täydennysostoja yrityksen toimintatapojen ja ohjeiden mukaisesti.	tekee täydennysostoja valtuuksiensa mukaisesti.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kasvien tunnistaminen ja niiden hoitovaatimusten selvittäminen	tunnistaa yleisimmät kukkakaupan kasvit ja nimeää ne joko suomalaisella tai tieteellisellä nimellä	tuntee yleisimpiä kukkakaupan kasveja ja nimeää ne sekä suomalaisella että tieteellisellä nimellä	tunnistaa harvinaisempiakin kukkakaupan kasveja ja nimeää ne sekä suomalaisella että tieteellisellä nimellä
	selvittää yleisimpien kasvien hoitovaatimukset lähdemateriaaliin tukeutuen	selvittää yleisimpien kukkakaupakasvien hoitovaatimukset ja osaa etsiä lisätietoja niistä	selvittää kasvien hoitovaatimukset ja etsii tietoja niistä ja uutuuksista
Sidontatekniikoiden valitseminen	osaa yleisimmät käytössä olevat sidontatekniikat	valitsee työhön tarkoituksenmukaisen sidontatekniikan	valitsee työhön tarkoituksenmukaisen sidontatekniikan tiedostaen valintansa taloudelliset ja ekologiset vaikutukset
Sommittelu- ja väriopin soveltaminen sidontatyökokonaisuuksien toteuttamisessa	alkuohjauksen jälkeen soveltaa sommittelu- ja värioppia sidontatöissään	soveltaa sommittelu- ja värioppia sidontatöissään	soveltaa sommittelu- ja värioppia sidontatöissään monipuolisesti ja luovasti
Sidontatöihin liittyvän kulttuurin soveltaminen	esittelee erilaisiin tilaisuuksiin paikallisesti sopivia sidontatöitä	soveltaa tapakulttuuria ja valitsee tilaisuuksiin sopivia sidontatöitä	vertailee erilaisia tapakulttuureja ja etsii niistä lisätietoja sekä valitsee tilaisuuksiin sopivia sidontatöitä
Sidontatyökokonaisuuksien hinnoittelu	laskee ohjattuna sidontatyökokonaisuuden arvonlisäverollisen hinnan noudattaen annettuja hinnoitteluperiaatteita.	laskee sidontatyökokonaisuuden arvonlisäverollisen hinnan noudattaen annettuja hinnoitteluperiaatteita.	laskee sidontatyökokonaisuuden arvonlisäverollisen hinnan noudattaen annettuja hinnoitteluperiaatteita.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman	tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman ja pyytää tarvittaessa asiantuntijan apua	tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman ja soveltaa aiemmin oppimaansa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii työyhteisön sääntöjen mukaan	keskustelee ja kuuntelee sekä omaksuu annetut ohjeet	keskustelee, kuuntelee ja ottaa huomioon toisten mielipiteet omissa ratkaisuissaan
Ammattietiikka	noudattaa eettisesti kestäviä periaatteita	tietää alan tuotevastuusta ja noudattaa eettisesti kestäviä periaatteita	tietää alan tuotevastuusta, tuntee määräyksiä ja noudattaa eettisesti kestäviä periaatteita
	noudattaa vaitiolovelvollisuutta	noudattaa vaitiolovelvollisuutta	noudattaa vaitiolovelvollisuutta

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	alkuohjauksen jälkeen noudattaa työturvallisuusohjeita, ml. tietoturva ja käyttää työkohtaisia suojarusteita	noudattaa ohjeiden mukaisia työturvallisuusohjeita, ml. tietoturva ja käyttää työkohtaisia suojarusteita	noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita, ml. tietoturva, on varustautunut työn edellyttämällä suojavaatetuksella ja noudattaa työssään ergonomisia työtapoja
	pitää oman työympäristönsä siistinä.	pitää työympäristönsä siistinä ja ylläpitää omalla toiminnallaan hyvää siisteyttä ja järjestystä.	pitää työympäristönsä siistinä sekä ylläpitää ja kehittää työympäristönsä toimivuutta.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon ja kukka- ja puutarhakaupan osaamisalan **Tilojen ja tapahtumien koristelu ja näyttelytoiminta** tutkinnon osan **10 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tekemällä koristeluun tai näyttely- ja messurakentamiseen liittyviä töitä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä t voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

- Messuosaston rakentaminen ja somistaminen
- Tapahtuman koristelu

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

Näyttely- tai messutapahtuma tai muu tapahtuma, joka koristellaan

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- (x) Alan opettaja(t)
- ( ) Työelämän edustajat
- (x) em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA

Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Näyttely- tai messuosaston suunnitteleminen ja toteuttaminen	ideoi ja suunnittelee alkuohjeiden jälkeen työryhmän jäsenenä näyttely- tai messuosaston rakennelmia ja tuotteiden esille laittoa	ideoi ja suunnittelee työryhmän jäsenenä näyttely- tai messuosaston rakennelmia ja tuotteiden esille laittoa	ideoi ja suunnittelee työryhmän jäsenenä näyttely- tai messuosaston tai sen rakennelmia ja tuotteiden esille laittoa
	toteuttaa ryhmän jäsenenä näyttely- tai messuosaston rakennelmia ja kysyy neuvoa ollessaan epävarma	toteuttaa ryhmän jäsenenä näyttely- tai messuosaston rakennelmia ja kysyy neuvoa uusissa tilanteissa	toteuttaa ryhmän jäsenenä näyttely- tai messuosaston ja toimii valtuuksiensa mukaisesti
Koristelutöiden suunnitteleminen ja toteuttaminen	suunnittelee ja toteuttaa koristelutöitä ajoittain ohjattuna tai ryhmän mukana	suunnittelee ohjeiden mukaan ja toteuttaa koristelutöitä	suunnittelee itsenäisesti ja toteuttaa koristelutöitä
Oman työn arviointi ja kehittäminen	arvioi alkuohjauksen jälkeen työskentelyään ja työnsä tuloksia sekä muuttaa tarvittaessa työskentelytapojaan saamansa palautteen mukaisesti	arvioi työskentelyään ja työnsä tuloksia sekä muuttaa työskentelytapojaan saamansa palautteen mukaisesti	arvioi työskentelyään ja työnsä tuloksia sekä kehittää itsenäisesti työskentelytapojaan
Kestävällä tavalla toimiminen tilaisuuksien tai tapahtumien koristelua toteutettaessa	toimii alkuohjauksen jälkeen kustannustietoisesti ja kestävästi toimintatapaa noudattaen	toimii kustannustietoisesti käytettävissä olevat resurssit huomioiden ja kestävästi toimintatapaa noudattaen	toimii tehokkaasti ja kustannustietoisesti käytettävissä olevat resurssit huomioiden ja kestävästi toimintatapaa noudattaen
	lajittelee ja kierrättää ohjeiden mukaan syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden ja kehittää toimintaa kestävämpään suuntaan.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Näyttely- tai messuosaston rakentaminen	rakentaa alkuohjeiden jälkeen, työryhmän jäsenenä näyttely- tai messuosaston rakennelmia ja avustaa tuotteiden esille laittamisessa	rakentaa työryhmän jäsenenä näyttely- tai messuosaston rakennelmia ja laittaa tuotteita esille	rakentaa työryhmän jäsenenä näyttely- tai messuosaston tai sen rakennelmia, laittaa esille tuotteita ja toimii joustavasti ja aktiivisesti
Koristelutöiden tekeminen	tekee ajoittain ohjattuna erilaisiin tilaisuuksiin sidontatöitä hyödyntäen myös luonnonmateriaalia hävikkiä välttämällä	tekee erilaisiin tilaisuuksiin sidontatöitä hyödyntäen myös luonnonmateriaalia hävikkiä välttämällä	tekee itsenäisesti erilaisiin tilaisuuksiin sidontatöitä hyödyntäen myös luonnonmateriaalia hävikkiä välttämällä
		antaa asiakkaalle hinta-arvion	antaa asiakkaalle hinta-arvion

Koristelutöiden huoltaminen	huoltaa ja hoitaa koristelutöiden elävää materiaalia ohjeiden mukaan	valitsee töihin soveltuvaa materiaalia, huoltaa ja hoitaa koristelutöitä	valitsee itsenäisesti töihin soveltuvaa materiaalia, huoltaa ja hoitaa koristelutöitä
Näyttely- ja messumateriaalin tekeminen	tekee ajoittain ohjattuna tai ryhmän mukana näyttelyssä tarvittavia rakennelmia ja rekvisiittaa.	tekee näyttelyssä tarvittavia rakennelmia ja rekvisiittaa.	tekee itsenäisesti näyttelyssä tarvittavia rakennelmia ja rekvisiittaa.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Näytteilleasettajana toimiminen	noudattaa tehtyä näyttelysopimusta ohjattuna	noudattaa tehtyä näyttelysopimusta ajoittain ohjattuna	noudattaa tehtyä näyttelysopimusta
Sommittelu- ja väriopin soveltaminen koristelutöitä toteuttaessa	alkuohjauksen jälkeen soveltaa sommittelu- ja värioppia sidontatöissään	soveltaa sommittelu- ja värioppia sidontatöissään	soveltaa sommittelu- ja värioppia sidontatöissään monipuolisesti
Töiden hinnoittelu	laskee ohjeiden mukaan koristelutöiden hinnat ja pyytää apua tarvittaessa.	laskee ohjeiden mukaan koristelutöiden hinnat.	laskee ohjeiden perusteella itsenäisesti koristelutöiden hinnat.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee usein toistuvat ongelmat projektiin liittyvissä töissä tai pyytää apua	ratkaisee ongelmat projektiin liittyvissä töissä ja arvioi ongelmiin liittyviä syitä	ratkaisee ongelmatilanteet projektiin liittyvissä töissä ja välttää ongelmien toistumisen muuttamalla toimintatapaa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa työaikoja ja muita työyhteisön määräyksiä	noudattaa työaikoja ja muita työyhteisön määräyksiä sekä toimii työyhteisön jäsenenä	noudattaa työaikoja ja muita työyhteisön sääntöjä, salassapitomääräyksiä ja muita velvollisuuksia
	toimii asiallisesti ryhmässä	toimii asiallisesti ryhmän jäsenenä tehden oman osansa	toimii ryhmässä muut huomioon ottaen ja edistää työn sujumista
	noudattaa annettuja ohjeita	työskentelee vastuullisesti	toimii vastuullisesti ja ylläpitää yrityksen ulkoista kuvaa omalla käyttäytymisellään
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa alkuohjauksen jälkeen työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojavarusteita.	noudattaa työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojavarusteita.	noudattaa työturvallisuusohjeita, käyttää työn edellyttämää suojavarustusta ja noudattaa työssään ergonomisia työtapoja.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon ja kukka- ja puutarhakaupan osaamisalan **Somistaminen, tekstaaminen ja piirtäminen** tutkinnon osan **10 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tekemällä somistukseen liittyviä töitä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla kuten haastattelulla, portfolioon tai oppimistehtävien avulla.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

- Kukkakaupan somistaminen
- Puutarhamyymälän somistaminen

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

- Kukkakauppa tai puutarhamyymälä, Ruustinnan puutarhapuoti

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.

Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA

Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.

ARVIOINNIN KOHDE		ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	
	Opiskelija			
Somistuksen suunnitteleminen ja toteuttaminen	ideoi ja suunnittelee alkuehjeiden jälkeen myymälätilan tai näyteikkunan somistuksen ja tuotteiden esille laittoa sekä toteuttaa työn myymälätilaan tai näyteikkunaan ajoittain ohjattuna tai ryhmän mukana	ideoi ja suunnittelee myymälätilan tai näyteikkunan somistuksen ja tuotteiden esille laittoa sekä toteuttaa työn suunnitelman mukaisesti myymälätilaan tai näyteikkunaan	ideoi ja suunnittelee itsenäisesti myymälätilan tai näyteikkunan somistuksen ja tuotteiden esille laittoa sekä toteuttaa työn itsenäisesti suunnitelman mukaisesti myymälätilaan tai näyteikkunaan	
Tuotteiden esille laittaminen	laittaa tuotteita esille alkuehjeiden jälkeen	laittaa tuotteita esille myyvästi	ideoi ja laittaa tuotteita esille myyvästi	
Oman työn arvioiminen ja kehittäminen	arvioi alkuehjeiden jälkeen työskentelyään ja työnsä tuloksia sekä muuttaa tarvittaessa työskentelytapojaan saamansa palautteen mukaisesti	arvioi työskentelyään ja työnsä tuloksia sekä muuttaa työskentelytapojaan saamansa palautteen mukaisesti	arvioi työskentelyään ja työnsä tuloksia sekä kehittää itsenäisesti työskentelytapojaan	
Kestävällä tavalla toimiminen somistuksia toteutettaessa	toimii kustannustietoisesti ja kestävästi toimintatapaa noudattaen	toimii kustannustietoisesti käytettävissä olevat resurssit huomioiden yrityksen liikeidean mukaisesti ja kestävästi toimintatapaa noudattaen	toimii tehokkaasti ja kustannustietoisesti käytettävissä olevat resurssit huomioiden sekä toimii yrityksen liikeidean mukaisesti ja kestävästi toimintatapaa noudattaen	
	lajittelee ja kierrättää ohjeiden mukaan syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden ja kehittää toimintaa kestävämpään suuntaan.	
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	
	Opiskelija			
Luonnospiirroksen tekeminen	alkuehjeiden jälkeen piirtää luonnoksen myymälän tai näyteikkunan somistuksesta teeman mukaisesti	piirtää luonnoksen myymälän tai näyteikkunan somistuksesta ohjeiden mukaan oikeassa mittakaavassa teeman mukaisesti	piirtää luonnoksen myymälän tai näyteikkunan somistuksesta oikeassa mittakaavassa teeman mukaisesti	
Myyvälän tai näyteikkunan somistaminen	somistaa myymälätilan tai näyteikkunan somittelun ja väriopin mukaisesti	somistaa myymälätilan tai näyteikkunan somittelun ja väriopin mukaisesti	somistaa itsenäisesti myymälätilan tai näyteikkunan somittelun ja väriopin mukaisesti	
Tekstaaminen	tekstaa käyttökelpoisen mainoksen, onnitelu- tai	tekstaa mainoksen, onnitelu- tai surukortin	tekstaa laadukkaan mainoksen, onnitelu- tai	

	surukortin alkuohjauksen jälkeen	tekstauksen sääntöjen mukaan	surukortin tekstauksen sääntöjen mukaan
	tietää erilaisia tekstausmenetelmiä.	käyttää erilaisia tekstausmenetelmiä.	käyttää erilaisia tekstausmenetelmiä ja valitsee niistä työhön tarkoituksen mukaisen.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Somistusmateriaalien käyttökelpoisuuden ja ominaisuuksien selvittäminen ja valinta	selvittää tavallisimpia somistusmateriaaleja, menetelmiä ja -välineitä	selvittää, vertailee ja valitsee tavallisimmat somistusmateriaalit, menetelmät ja -välineet	selvittää, vertailee ja valitsee tavallisimmat somistusmateriaalit, menetelmät ja -välineet sekä osaa etsiä lisätietoja ja uusia ideoita
Sesonkien ja teemojen hyödyntäminen somistuksessa	ymmärtää ajankohtaisuuden merkityksen somistuksessa ja hyödyntää eri sesonkeja	ymmärtää ajankohtaisuuden merkityksen somistuksessa, hyödyntää eri sesonkeja ja suunnittelee niihin liittyviä somistuksia	ymmärtää ajankohtaisuuden merkityksen somistuksessa, hyödyntää eri sesonkeja ja ideoi sekä suunnittelee niihin liittyviä somistuksia
Sommittelu- ja väriopin hyödyntäminen somistuksessa	käyttää mittakaavaa alkuohjauksen jälkeen suunnittelussa	käyttää mittakaavaa ohjeiden mukaan suunnittelussa	soveltaa mittakaavaa suunnittelussa
	hyödyntää väri- ja sommitteluopin peruskäsitteitä ja osaa soveltaa niitä tarvittaessa apua kysyen.	soveltaa töissään väri- ja sommitteluopin perusasioita.	soveltaa töissään väri- ja sommitteluopin perusasioita monipuolisesti.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee usein toistuvat ongelmat somistukseen liittyvissä töissä	ratkaisee ongelmat somistukseen liittyvissä töissä ja arvioi ongelmiin liittyviä syitä	ratkaisee ongelmatilanteet somistukseen liittyvissä töissä ja välttää ongelmien toistumisen muuttamalla toimintatapaa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa työaikoja ja muita työyhteisön määräyksiä	noudattaa työaikoja ja muita työyhteisön määräyksiä sekä toimii työyhteisön jäsenenä	noudattaa työaikoja ja muita työyhteisön sääntöjä, salassapitomääräyksiä ja muita velvollisuuksia
	toimii asiallisesti työryhmässä	toimii aktiivisesti työryhmän jäsenenä	toimii aktiivisesti ja omaaloitteisesti työryhmän jäsenenä ja toimii luotettavana kumppanina
	työskentelee ohjeiden mukaan	työskentelee vastuullisesti	toimii vastuullisesti ja ylläpitää yrityksen ulkoista kuvaa omalla käyttäytymisellään
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa alkuohjauksen jälkeen työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojavarusteita.	noudattaa työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojavarusteita ja noudattaa ergonomisia työtapoja.	noudattaa työturvallisuusohjeita ja käyttää työn edellyttämää suojavarustusta ja noudattaa työssään ergonomisia työtapoja ja edistää työpaikan työturvallisuutta.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon tai kukka- ja puutarhakaupan osaamisalan **Vihersisustuskasvien istutus- ja huoltotyöt tutkinnon osan 10 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tekemällä vihersisustukseen ja -huoltoon liittyviä töitä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä. Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

Vihersisustuskasvien istutus- ja huoltotyöt

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

- puutarha-alan yrityksessä, vihersisustusfirmassa, työpaikalla tai oppilaitoksessa

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin. Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyys on sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA			
Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.			
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Vihersisustus-istutuksen ja huoltotöiden suunnitteleminen ja toteuttaminen	sijoittaa alkuohjauksen jälkeen yleisimpiä vihersisustamisessa käytettäviä kasveja tilaan kasvupaikkavaatimusten mukaisesti	sijoittaa yleisimpiä vihersisustamisessa käytettäviä kasveja tilaan kasvupaikkavaatimusten mukaisesti	sijoittaa yleisimpiä vihersisustamisessa käytettäviä kasveja tilaan kasvupaikkavaatimusten ja sommittelun sääntöjen mukaisesti
	toteuttaa alkuohjauksen jälkeen vihersisustus-istutuksen suunnitelman mukaisesti turvallisesti	toteuttaa vihersisustus-istutuksen suunnitelman mukaisesti ja työskentelee turvallisesti ja huolellisesti	toteuttaa vihersisustus-istutuksia suunnitelman mukaisesti ja työskentelee turvallisesti, joutuisasti ja huolellisesti kehittäen työtään
	arvioi omaa työtään	arvioi omaa työtään ja ottaa vastaan palautetta	arvioi omaa työtään ja osaa muuttaa toimintatapojaan saamansa palautteen perusteella
Kestävällä tavalla toimiminen vihersisustustöissä	noudattaa alkuohjauksen jälkeen vihersisustustöissä vaadittavia kestävän kehityksen mukaisia työ- ja toimintatapoja	noudattaa vihersisustustöissä vaadittavia kestävän kehityksen mukaisia työ- ja toimintatapoja	suosittelee asiakkaalle pienemmän ympäristökuorman aiheuttavia tuotteita
	lajittelee ja kierrättää ohjeiden mukaan syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden ja kehittää toimintaa kestävämpään suuntaan.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Vihersisustussuunnitelman laatiminen	laatii alkuohjauksen jälkeen vihersisustussuunnitelman	laatii vihersisustussuunnitelman ohjeita käyttäen	laatii itsenäisesti vihersisustussuunnitelman asiakkaan toiveen mukaisesti
Vihersisustusistutusten tekeminen	valitsee alkuohjauksen jälkeen ruukut tai istutusaltaat	valitsee ohjeiden mukaan ruukut tai istutusaltaat	valitsee suunnitelman mukaiset ruukut tai istutusaltaat
	valitsee alkuohjauksen jälkeen tarkoituksenmukaisen kasvualustan	valitsee ohjeiden mukaan tarkoituksenmukaisen kasvualustan	valitsee itsenäisesti kasvualustat huomioiden kasvit ja ruukut tai istutusaltaat
	istuttaa alkuohjauksen jälkeen vihersisustuskasveja istutusaltaaseen tai ruukkuun	istuttaa vihersisustuskasveja istutusaltaaseen tai ruukkuun	istuttaa itsenäisesti vihersisustuskasveja istutusaltaaseen tai ruukkuun sommittelun sääntöjen mukaan
Vihersisustuskasvien huoltotöiden tekeminen	kastelee, lannoittaa, siistii, tukee, multaa ja tekee kasvinsuojelutöitä alkuohjauksen jälkeen	kastelee, lannoittaa, siistii, tukee, multaa ja tekee kasvinsuojelutöitä	tekee itsenäisesti vihersisustuskasvi-istutuksen keskeiset huoltotyöt

	huomioi alkuohjauksen jälkeen asiakastilan vaatimukset ja siivoaa jälkensä sekä lajittelee jätteet	huomioi asiakastilan vaatimukset ja siivoaa jälkensä sekä lajittelee jätteet	huomioi asiakastilan vaatimukset ja siivoaa jälkensä sekä lajittelee jätteet
Asiakkaiden palveleminen	työskentelee vastuuntuntoisesti yrityksen tavoitteiden mukaisesti	työskentelee sitoutuneesti, on ystävällinen asiakaspalvelutilanteissa ja tukee toiminnallaan yrityksen toimintaa	työskentelee yrittäjämäisesti ja huomioi toiminnassaan asiakkaan tarpeet ja toimii joustavasti muuttuvissa tilanteissa
Hinnoitteleminen	laskee alkuohjauksen jälkeen vihersistuksen ja huoltotyön arvonlisäverollisen hinnan noudattaen annettuja hinnoitteluperiaatteita.	laskee vihersistuksen ja huoltotyön arvonlisäverollisen hinnan noudattaen annettuja hinnoitteluperiaatteita.	laskee vihersistuksen ja huoltotyön arvonlisäverollisen hinnan noudattaen annettuja hinnoitteluperiaatteita.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Vihersistuskasvien tunnistaminen	tunnistaa keskeisimmät vihersistuskasvit ja etsii lisätietoja kirjallisuutta apuna käyttäen	tunnistaa keskeisimmät vihersistuskasvit, niiden tieteelliset nimet ja tuntee niiden kasvupaikkavaatimukset	tunnistaa keskeisimmät vihersistuskasvit, niiden tieteelliset nimet ja tuntee niiden kasvupaikkavaatimukset sekä etsii tietoja alan uutuuksista
Vihersistuskasvien viljelymenetelmien valitseminen	hyödyntää multa-, vesi- ja puolihydroviljelyn menetelmiä ja osaa alkuohjauksen jälkeen valita soveliaat kasvualustat, lannoitteet ja ruukut	hyödyntää multa-, vesi- ja puolihydroviljelyn menetelmiä ja valitsee soveliaat kasvualustat, lannoitteet ja ruukut	hyödyntää multa-, vesi- ja puolihydroviljelyn menetelmiä ja valitsee soveliaat kasvualustat, lannoitteet ja ruukut
Vihersistuskasvien kasvintuhoojien tunnistaminen	tunnistaa tavallisimmat vihersistuskasvien kasvintuhoojat kirjallisuuden avulla.	tunnistaa tavallisimmat vihersistuskasvien kasvintuhoojat ja osaa etsiä tietoa niiden torjunnasta.	tunnistaa tavallisimmat vihersistuskasvien kasvintuhoojat ja osaa torjua niitä.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee usein toistuvat ongelmat viherkasvien huoltoon liittyvissä töissä	ratkaisee tavanomaiset ongelmat viherkasvien huoltoon liittyvissä töissä ja arvioi ongelmiin liittyviä syitä	ratkaisee yleisimmät ongelmatilanteet viherkasvien huoltoon liittyvissä töissä ja välttää ongelmien toistumisen muuttamalla toimintatapaa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa työaikoja ja muita työyhteisön sääntöjä	noudattaa työaikoja ja muita työyhteisön sääntöjä sekä toimii työyhteisön jäsenenä	noudattaa työaikoja ja muita työyhteisön sääntöjä sekä toimii aktiivisena työyhteisön jäsenenä
	toimii asiakkaat huomioiden vihersistuskasveissa	työskentelee vastuullisesti ja huomioi asiakkaat vihersistuskasveissa	toimii vastuullisesti ja asiakkaat huomioiden sekä ylläpitää yrityksen ulkoista kuvaa omalla käyttäytymisellään
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa alkuohjauksen jälkeen työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojavarusteita sekä työskentelee ergonomisesti.	noudattaa ohjeistettuna työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojavarusteita sekä työskentelee ergonomisesti.	noudattaa työturvallisuusohjeita, käyttää työn edellyttämää suojavarustusta ja noudattaa työssään ergonomisia työtapoja.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon osaamisalan tai kukka- ja puutarhakaupan osaamisalan **Asiakkaiden neuvominen puutarhamyymälässä tutkinnon osan 15 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tekemällä puutarhakauppaan liittyviä töitä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

Asiakkaiden neuvominen puutarhamyymälässä

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

Puutarhamyymälä tai Ruustinnan puutarhapuoti

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA			
Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.			
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oman työn suunnitteleminen	valmistelee työtehtäviä alkuohjauksen jälkeen yrityksen ohjeiden mukaisesti	suunnittelee ja valmistelee työtehtäviä yrityksen ohjeiden mukaisesti	suunnittelee ja valmistelee työtehtäviä oma-aloitteisesti ja vastuullisesti yrityksen ohjeiden mukaisesti
	työskentelee alkuohjauksen jälkeen päivittäisen työajan puitteissa	suunnittelee päivittäisen työajan jakamisen eri työtehtävien välille	suunnittelee itsenäisesti päivittäisen työajan jakamisen eri työtehtävien välille
			tekee työtehtävät tarvittaessa tärkeysjärjestyksessä
Puutarhamyymälän töiden tekeminen	työskentelee alkuohjauksen jälkeen yrityksen ohjeiden ja tavoitteiden mukaisesti	työskentelee yrityksen ohjeiden ja tavoitteiden mukaisesti	työskentelee itsenäisesti yrityksen ohjeiden ja tavoitteiden mukaisesti
	kysyy neuvoa ollessaan epävarma	kysyy neuvoa uusissa tilanteissa	toimii saamiensa valtuuksiensa mukaisesti
	tekee vastuullaan olevat työt, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	tekee vastuullaan olevat työt	toimii vastuullisesti ja ottaa työssään huomioon seuraavan työvaiheen ja asiakkaan
Oman työn arvioiminen ja kehittäminen	arvioi alkuohjauksen jälkeen työskentelyään ja työnsä tuloksia sekä muuttaa työskentelytapojaan saamansa palautteen mukaisesti	arvioi työskentelyään ja työnsä tuloksia sekä muuttaa työskentelytapojaan saamansa palautteen mukaisesti	arvioi työskentelyään ja työnsä tuloksia sekä kehittää itsenäisesti työskentelytapojaan
Kestävällä tavalla toimiminen	tunnistaa asiantuntijan avulla yksittäisissä työtehtävissä vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa asiakaspalvelutyöhön kestäväällä tavalla	tunnistaa työtehtävissä vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa asiakaspalvelutyöhön kestäväällä tavalla	tunnistaa työkokonaisuuksissa vaiheita, joilla voidaan vaikuttaa asiakaspalvelutyöhön kestäväällä tavalla
	esittelee ohjeesta tuotteita ja palveluja ympäristö- ja muista kestävästä kehityksen näkökohdista	esittelee tuotteita ja palveluja ympäristö- ja muista kestävästä kehityksen näkökohdista	esittelee tuotteita ja palveluja vertaillen eri ympäristö- ja muista kestävästä kehityksen näkökohtia
	lajittelee ja kierrättää ohjeiden mukaan syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden.	lajittelee ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan materiaalien, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyden ja kehittää toimintaa kestävämpään suuntaan.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Asiakkaiden neuvominen, tuotteiden ja palveluiden myyminen	esittelee asiakkaalle myymälän tuotevalikoiman tuttuja tuotteita tai palveluita	kartoittaa asiakkaan tarpeet ja tarjoaa asiakkaan tarpeiden mukaisia ratkaisuja tuotevalikoimasta	kartoittaa asiakkaan tarpeet ja tarjoaa asiakkaan tarpeiden mukaisia ratkaisuja tuotevalikoimasta sekä valmistautuu

			neuvontaan etsien tuotetietoja etukäteen
			tekee lisämyyntiä aktiivisesti ja asiakaslähtöisesti
	opastaa asiakasta tuotevalikoiman keskeisimpien tuotteiden tai palvelujen käytössä	opastaa asiakasta tuotevalikoiman keskeisimpien tuotteiden tai palvelujen käytössä asiakkaiden tarpeiden mukaisesti	opastaa asiakasta tuotteen tai palvelun käytössä hänen erilaisten tarpeidensa mukaisesti
	toimii alkuohjauksen jälkeen kassalla ja ottaa vastaan maksun käteisellä tai pankkikortilla	käyttää kassaa huolellisesti ohjeiden mukaan tavanomaisissa tilanteissa ja vastaanottaa maksut kaikilla yleisesti käytössä olevilla maksuvälineillä	käyttää kassaa huolellisesti ohjeiden mukaan myös vaihtelevissa tilanteissa ja vastaanottaa maksut kaikilla yleisesti käytössä olevilla maksuvälineillä
Istutussuunnitelman tekeminen	tekee ehdotuksia kasvivalinnoista kirjallisuutta apuna käyttäen	tekee ehdotuksia kasvivalinnoista kasvupaikkavaatimusten perusteella kirjallisuutta apuna käyttäen	tekee istutussuunnitelman tarvittaessa kirjallisuutta apuna käyttäen kasvien ominaisuudet ja kasvupaikkavaatimukset huomioon ottaen
	etsii hintatietoja	hinnoittelee kasvit	laskee hinta-arvion ja tekee vertailulaskelmia
Informaatiomateriaalin tuottaminen	alkuohjauksen jälkeen tekee pienimuotoista informaatiomateriaalia asiakkaita varten	tekee pienimuotoista informaatiomateriaalia asiakkaita varten	tekee selkeää informaatiomateriaalia asiakkaita varten
Tuotevalikoiman kehittäminen	informoi esimiestään havaitsemistaan puutteista tuotevalikoimassa.	suunnittelee tuotevalikoiman kehittämistä ja tekee kehitysehdotuksia sekä suunnittelee tuotteiden esille laittoa.	kehittää tuotevalikoimaa ottaen huomioon ostojen ajoituksen ja laittaa tuotteet esille myyvästi.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kasvien tunnistaminen	tunnistaa yleisimmät puutarhamyymälän kasvit ja niiden tieteelliset suvut	tunnistaa yleisimmät puutarhamyymälän kasvit, nimeää ne tieteellisellä nimellä ja tunnistaa yleisimmät lajikkeet	tunnistaa yleisimmät puutarhamyymälän kasvit, nimeää ne tieteellisellä nimellä ja tunnistaa yleisimmät lajikkeet
Tuotetietouden soveltaminen asiakaspalvelussa (esim. kasvit, lannoitteet, kasvinsuojeluaineet, siemenet, kasvualustat, kivimateriaalit, pientyövälineet ja – koneet)	esittelee asiakkaalle myymälän tavallisimpia tuotteita ja pyytää asiantuntevaa apua tarvittaessa	käyttää tuotetuntemuksen tietoja asiakaspalvelussa	soveltaa monipuolisesti tuotetuntemuksen tietoja asiakaspalvelussa
Asiakasinformaation tuottaminen	käyttää alkuohjauksen jälkeen tekstin asettelun perustietopohjaa ja yrityksen ohjeita	käyttää tekstin asettelun perustietopohjaa ja yrityksen ohjeita	soveltaa tekstin asettelun perustietopohjaa ja yrityksen ohjeita
Tiedon hakeminen	hakee ongelmatilanteissa tiedot osoitetusta tietolähteestä	hakee ongelmatilanteissa tietoja tutuista tietolähteistä	käyttää ongelmatilanteissa tehokkaasti hyväkseen luotettavia tietolähteitä
	noudattaa puutarhakauppaan liittyviä määräyksiä ja osaa kysyä niistä neuvoja.	noudattaa puutarhakauppaan liittyviä määräyksiä ja osaa etsiä niistä lisätietoja.	noudattaa puutarhakauppaan liittyviä määräyksiä ja osaa etsiä niistä lisätietoja itsenäisesti.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee usein toistuvat ongelmat	ratkaisee tavanomaiset ongelmat puutarhamyymälään	ratkaisee yleisimmät ongelmatilanteet puutarhamyymälään

	puutarhamyymälään liittyvissä töissään	liittyvissä töissään ja arvioi ongelmiin liittyviä syitä	liittyvissä töissään ja välttää ongelmien toistumisen muuttamalla toimintatapaa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa työaikoja ja muita työyhteisön määräyksiä	noudattaa työaikoja ja muita työyhteisön määräyksiä sekä toimii työyhteisön jäsenenä	noudattaa työaikoja ja muita työyhteisön sääntöjä, salassapitomääräyksiä ja muita velvollisuuksia
	toimii asiallisesti käyttäessään yhteisiä koneita ja työvälineitä	toimii asiallisesti käyttäessään yhteisiä koneita ja työvälineitä	toimii asiallisesti ja muut huomioon ottaen käyttäessään yhteisiä koneita ja työvälineitä ja toimii luotettavana kumppanina
	noudattaa saamia ohjeita	työskentelee vastuullisesti	toimii vastuullisesti ja ylläpitää yrityksen ulkoista kuvaa omalla käyttäytymisellään
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa alkuohjauksen jälkeen työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojavarusteita.	noudattaa ohjeistettuna työturvallisuusohjeita ja käyttää työkohtaisia suojavarusteita.	käyttää työn edellyttämää suojavaatetusta ja noudattaa työssään ergonomisia työtapoja.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon ja kukka- ja puutarhakaupan osaamisalan **Yritystoiminnan suunnittelu** tutkinnon osan 15 osp ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma .

NÄYTÖN KUVAUS

Ammattiosaamisen näyttö muodostuu koko näytöstä.

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä suunnittelemalla yrityksen perustamiseen ja toimintaan liittyvät tehtävät. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla kuten haastattelulla, oppimistehtävillä.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

- Yritystoiminnan suunnittelu puutarha-alan yritykselle /omaan yritykseen

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

- Puutarha-alan yritys, oppilaitos

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITTEERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA

Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen	kartoittaa opastettuna yritystoiminnan suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheet	kartoittaa yritystoiminnan suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheet ja toimii oma-aloitteisesti ja vastuullisesti	kartoittaa yritystoiminnan suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheet innovatiivisesti ja toimii oma-aloitteisesti ja vastuullisesti
Työn kokonaisuuden hallinta	etenee opastettuna työssään järjestelmällisesti	etenee työssään järjestelmällisesti	etenee työssään järjestelmällisesti ja sujuvasti
Laadukas toiminta	toimii työleen asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja muuttaa omaa toimintaansa annetun palautteen perusteella.	toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja arvioi omaa toimintaansa niiden saavuttamisessa.	toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa niiden saavuttamiseksi.
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Tieto- ja viestintätekniikan käyttäminen	käyttää ohjeistettuna suunnittelussaan tieto- ja viestintätekniikkaa toimien tietoturvan periaatteiden mukaisesti	käyttää suunnittelussaan tieto- ja viestintätekniikkaa toimien tietoturvan periaatteiden mukaisesti	käyttää suunnittelussaan itsenäisesti ja sujuvasti tieto- ja viestintätekniikkaa toimien tietoturvan periaatteiden mukaisesti
Liiketoimintaympäristön selvittäminen	arvioi miten omaa osaamista voidaan tuotteistaa tai millaisia liiketoimintamahdollisuuksia markkinoilta on löydettävissä, tarviten ajoittain tukea ja ohjausta	arvioi miten omaa osaamista voidaan tuotteistaa tai millaisia liiketoimintamahdollisuuksia markkinoilta on löydettävissä	arvioi itsenäisesti miten omaa osaamista voidaan tuotteistaa tai millaisia innovatiivisia liiketoimintamahdollisuuksia markkinoilta on löydettävissä
	kartoittaa alalla toimivia yrityksiä ja asiakkaita tarviten ajoittain ohjausta	kartoittaa alalla toimivia yrityksiä ja asiakkaita	kartoittaa itsenäisesti ja laaja-alaisesti alalla toimivia yrityksiä
	arvioi kartoituksen pohjalta oman suunnitelmansa toteutusmahdollisuuksia ottaen huomioon toimialan lainsäädännön ja kilpailulain pääsisällön tarviten ajoittain ohjausta	arvioi kartoituksen pohjalta oman suunnitelmansa toteutusmahdollisuuksia ottaen huomioon toimialan lainsäädännön ja kilpailulain pääsisällön	arvioi kriittisesti kartoituksen pohjalta oman suunnitelmansa toteutusmahdollisuuksia ottaen huomioon toimialan lainsäädännön ja kilpailulain pääsisällön
	esittää suunnittelemaalleen asiakasryhmälle tuotteen tai palvelun kuvaamalla sen tuottamia asiakashyötyjä tarviten ajoittain ohjausta	esittää tuotteen tai palvelun suunnittelemaalleen asiakasryhmälle kuvaamalla sen tuottamia asiakashyötyjä	esittää tuotteen tai palvelun suunnittelemaalleen asiakasryhmälle kuvaamalla kattavasti sen tuottamia asiakashyötyjä
Yrityksen perustaminen	valitsee ohjeistettuna yritykselle yritysmuodon	valitsee yritykselle yritysmuodon	valitsee itsenäisesti ja perustellen yritykselle yritysmuodon
	laatii yrityksen perustamisasiakirjat tarviten jonkin verran ohjausta	laatii yrityksen perustamisasiakirjat	laatii itsenäisesti yrityksen perustamisasiakirjat

Liiketoimintasuunnitelman laatiminen	selvittää markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä tarviten jonkin verran ohjausta	selvittää markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä	selvittää itsenäisesti ja laaja-alaisesti markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä
	esittää suunnitelman eri toimintojen (kuten myynti, markkinointi, tuotanto, ostot, logistiikka, teknologiset ratkaisut sisältäen tieto- ja viestintäteknologian, kirjanpito) hallinnoinnista ja resursoinnista tarviten jonkin verran ohjausta	esittää suunnitelman eri toimintojen (kuten myynti, markkinointi, tuotanto, ostot, logistiikka, teknologiset ratkaisut sisältäen tieto- ja viestintäteknologian, kirjanpito) hallinnoinnista ja resursoinnista	esittää realistisen ja perustellun suunnitelman eri toimintojen (kuten myynti, markkinointi, tuotanto, ostot, logistiikka, teknologiset ratkaisut sisältäen tieto- ja viestintäteknologian, kirjanpito) hallinnoinnista ja resursoinnista
	laatii budjetin ja rahoitussuunnitelman tarviten ajoittain ohjausta	laatii budjetin ja rahoitussuunnitelman tiedostaen yrittäjän vastuun	laatii budjetin ja rahoitussuunnitelman itsenäisesti tiedostaen yrittäjän vastuun
	tekee yrityksen riskienhallinta-analyysin ja turvallisuussuunnitelman tarviten jonkin verran ohjausta	tekee yrityksen riskienhallinta-analyysin ja turvallisuussuunnitelman	tekee itsenäisesti yrityksen riskienhallinta-analyysin ja turvallisuussuunnitelman
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Yritysmuodon valinta sekä tiedon hankinta liittyen yrityksen perustamiseen ja lopettamiseen	hakee ohjattuna tietoa yrityksen perustamiseen ja lopettamiseen sekä valitulla toimialalla toimimiseen liittyvistä säädöksistä ja asiakirjoista	hakee tietoa yrityksen perustamiseen ja lopettamiseen sekä valitulla toimialalla toimimiseen liittyvistä säädöksistä ja asiakirjoista	hakee itsenäisesti ja laaja-alaisesti tietoa yrityksen perustamiseen ja lopettamiseen sekä valitulla toimialalla toimimiseen liittyvistä säädöksistä ja asiakirjoista
Liiketoimintasuunnitelman laatiminen	hankkii ohjattuna yrityksensä liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa	hankkii yrityksensä liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa	hankkii itsenäisesti ja laaja-alaisesti yrityksensä liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa
	hankkii ohjattuna tietoa yrityksensä perustamista ja toimintaa tukevista palveluista mm. tilitoimiston palvelut.	hankkii tietoa yrityksensä perustamista ja toimintaa tukevista palveluista mm. tilitoimiston palvelut.	hankkii laaja-alaisesti tietoa yrityksensä perustamista ja toimintaa tukevista palveluista mm. tilitoimiston palvelut.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tekee ohjattuna päätöksiä	tekee valintoja ja päätöksiä	tekee perusteltuja ehdotuksia, valintoja ja päätöksiä yrityksen toiminnan kehittämiseksi
	arvioi opastettuna omaa toimintaansa ja työnsä etenemistä	arvioi omaa toimintaansa ja työnsä etenemistä	arvioi oma-aloitteisesti omaa toimintaansa ja työnsä sekä yritystoiminnan etenemistä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	neuvottelee opastettuna yhteistyöstä sidosryhmien kanssa	neuvottelee yhteistyöstä sidosryhmien kanssa	neuvottelee innovatiivisesti yhteistyöstä sidosryhmien kanssa
Ammattietiikka	noudattaa ohjattuna yritystoiminnan suunnittelussa kaikkia kestävän kehityksen osa-alueiden arvoja	noudattaa yritystoiminnan suunnittelussa kaikkia kestävän kehityksen osa-alueiden arvoja	noudattaa yritystoiminnan suunnittelussa kaikkia kestävän kehityksen osa-alueiden arvoja ja perustelee niiden merkityksen yritystoiminnalle
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	Käyttää pääsääntöisesti turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.	Käyttää turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.	Käyttää turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian. Toimii oma-aloitteisesti työturvallisuuden ja ergonomian parantamiseksi omassa työpisteessään.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon **Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen 5 osp** tutkinnon osan ammattiosaamisen näytön toteuttamis- ja arviointisuunnitelma

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa tekemällä suunnitelman ammattiosaamisen näytöstä tai työssäoppimisesta. Hän perehtyy työyhteisön toimintaan, työtehtäviin, työkuultuuriin ja sääntöihin sekä arvioi työyhteisön työturvallisuusriskit ja työergonomiakysymykset oman työn osalta. Opiskelija kartoittaa mahdollisuudet toteuttaa työssäoppimista ja ammattiosaamisen näyttöjä työpaikalla. Opiskelija analysoi oman työssäoppimisensa ja ammattiosaamisen näyttönsä arvioinnit.

Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan pääsääntöisesti jonkin muun ammattiosaamisen näytön yhteydessä. Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

- Työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelu, toteutus (ml. opiskelijan ohjaaminen ja palautteen antaminen), arviointi sekä kehittäminen.

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

- Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan pääsääntöisesti jonkin muun ammattiosaamisen näytön yhteydessä. Ammattiosaamisen näyttö voidaan toteuttaa myös oppilaitoksella.

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA			
Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.			
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen	valmistelee ohjattuna työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näytön suunnitelmia	valmistelee annettujen ohjeiden mukaan työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näytön suunnitelmia	valmistelee itsenäisesti ja aloitteellisesti työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen suunnitelmaa
Työn kokonaisuuden hallinta	tarvitsee ajoittaista ohjausta	tekee annetut tehtävät omatoimisesti	etenee työssään sujuvasti sovittaen työnsä työympäristön muuhun toimintaan
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Opiskelijan ohjaaminen	perehdyttää ohjattuna muita opiskelijoita	perehdyttää ohjeiden mukaisesti muita opiskelijoita ja käy ohjauskeskusteluja	perehdyttää muita opiskelijoita, toimii joustavasti erilaisten ihmisten kanssa ja sovittelee näkemuseroja
Opiskelijan arviointi	vastaanottaa ja antaa ohjattuna palautetta työtehtävistä sekä itsearviointi ohjattuna työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näytöt sovittujen arvioinnin kohteiden ja kriteereiden mukaan	vastaanottaa ja antaa palautetta työtehtävistä ja itsearviointi työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näytöt sovittujen arvioinnin kohteiden ja kriteereiden mukaan	käy rakentavia palautekeskusteluja sekä itsearviointi työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näytöt ennalta sovittujen arvioinnin kohteiden ja kriteereiden mukaan
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oman alan työelämän ja ammatillisen koulutuksen tunteminen	esittelee joitakin alansa työ- ja koulutusmahdollisuuksia	esittelee alansa työ- ja koulutusmahdollisuuksia	esittelee itsenäisesti ja monipuolisesti alansa työ- ja koulutusmahdollisuuksia
Opetussuunnitelmien tunteminen	tunnistaa ohjattuna työssäoppimisjaksolla opiskeltavat asiat ja ammattiosaamisen näytöillä arvioitavan osaamisen	tunnistaa ohjeiden mukaisesti työssäoppimisjaksolla opiskeltavat asiat ja ammattiosaamisen näytöillä arvioitavan osaamisen	tunnistaa itsenäisesti työssäoppimisjaksolla opiskeltavat asiat ja ammattiosaamisen näytöillä arvioitavan osaamisen
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	arvioi työhönsä liittyvät työturvallisuusriskit sekä toimii työturvallisuusohjeiden mukaisesti	arvioi työhönsä liittyvät työturvallisuusriskit sekä toimii työturvallisuusohjeiden mukaisesti	arvioi työhönsä liittyvät työturvallisuusriskit sekä toimii ja ohjaa myös muita toimimaan työturvallisuusohjeiden mukaisesti

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon ja kukka- ja puutarhakaupan osaamisalan
Yrityksessä toimiminen tutkinnon osan, 15 osp ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma .

NÄYTÖN KUVAUS

Ammattiosaamisen näyttö muodostuu kokonäytöstä

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimimalla yhteistyössä ryhmän, yhteistyöyrityksen ja eri toimijoiden kanssa esim. omassa yrityksessä, harjoitusyrityksessä tai vastaavassa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava ammattitaito vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

- Toimiminen puutarha-alan yrityksessä
- Oman puutarha-alan yrityksen liiketoiminnan kehittäminen

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

- Oma yritys tai muu puutarha-alan yritys, osuuskunta

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päyttävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA			
Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.			
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oman työn suunnittelu	osallistuu yrityksen toiminnan suunnitteluun ja toimii ryhmän jäsenenä vastaten omista töistään	suunnittelee yrityksen toimintaa ja toimii ryhmän jäsenenä oma-aloitteisesti ja vastuullisesti vastaten omista töistään	suunnittelee yrityksen toimintaa innovatiivisesti ja toimii ryhmän jäsenenä oma-aloitteisesti, vastuullisesti ja kannustavasti vastaten omista töistään
Työn kokonaisuuden hallinta	etenee opastettuna työssään järjestelmällisesti	etenee työssään järjestelmällisesti ja sujuvasti	etenee työssään järjestelmällisesti ja sujuvasti sovittaen työnsä ryhmän toimintaan
Ajankäytön hallinta	suunnittelee eri tehtäviin kuluva-aikaa tarvitteeseen sille jonkin verran ohjausta ja seuraa omaa ajankäyttöään	suunnittelee eri tehtäviin kuluva-aikaa ja seuraa omaa ajankäyttöään	suunnittelee eri tehtäviin kuluva-aikaa huomioiden tehokkaan ajanhallinnan ja seuraa omaa ajankäyttöään
Laadukas ja kustannustietoinen toiminta	toimii työnsä asetettujen laatu- ja kustannustavoitteiden mukaisesti ja muuttaa omaa toimintaansa annetun palautteen perusteella	toimii yhdessä asetettujen laatu- ja kustannustavoitteiden mukaisesti ja arvioi omaa toimintaansa niiden saavuttamisessa	toimii yhdessä asetettujen laatu- ja kustannustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa niiden saavuttamiseksi
	toimii palveluhenkisesti	toimii palveluhenkisesti ja asiakastyytyväisyyttä edistävästi	toimii palveluhenkisesti ja varmistaen asiakastyytyväisyyden
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	käyttää ohjeistettuna tieto- ja viestintäteknologiaa toimien tietoturvan periaatteiden mukaisesti	käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa toimien tietoturvan periaatteiden mukaisesti	käyttää itsenäisesti ja sujuvasti tieto- ja viestintäteknologiaa toimien tietoturvan periaatteiden mukaisesti
Liiketoimintaympäristön selvittäminen	arvioi ryhmän jäsenenä hankkimansa tiedon pohjalta uudet asiakasryhmät ja näille toteutettavat tuotteet ja palvelut tarvitteeseen ohjausta	arvioi ryhmän jäsenenä hankkimansa tiedon pohjalta uudet asiakasryhmät ja näille toteutettavat tuotteet ja palvelut	arvioi ryhmän jäsenenä ja itsenäisesti sekä ennakkoluulottomasti hankkimansa tiedon pohjalta uudet asiakasryhmät ja näille toteutettavat tuotteet ja palvelut
Liiketoiminnan täsmentäminen	määrittelee ryhmän jäsenenä taloudellisesti kannattavan liiketoiminnan ja toiminta-ajatuksen tarvitteeseen jonkin verran ohjausta	määrittelee ryhmän jäsenenä taloudellisesti kannattavan liiketoiminnan ja toiminta-ajatuksen	määrittelee itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä taloudellisesti kannattavan liiketoiminnan ja toiminta-ajatuksen
Yrityksen toiminnan suunnittelu	laatii ohjatusti yrityksen perustoiminnoille tavoitteet ja niille asiakaslähtöisen suunnitelman, jossa kertoo, millaisilla toimenpiteillä tavoitteisiin päästään	laatii yrityksen perustoiminnoille tavoitteet ja niille asiakaslähtöisen suunnitelman, jossa kertoo, millaisilla toimenpiteillä tavoitteisiin päästään	laatii itsenäisesti ja perustellen yrityksen perustoiminnoille tavoitteet ja niille asiakaslähtöisen suunnitelman, jossa kertoo, millaisilla toimenpiteillä tavoitteisiin päästään
Yhteistyökumppaneiden hankkiminen	määrittelee ryhmän jäsenenä	määrittelee ryhmän jäsenenä	määrittelee ryhmän jäsenenä innovatiivisesti ja laaja-

	yhteistyökumppanit ja sopii yhteistyön muodosta sekä solmii tarvittaessa sopimuksia tarvittelemusten laatimisessa ohjausta	yhteistyökumppanit ja sopii yhteistyön muodosta sekä solmii tarvittaessa sopimuksia	alaisesti yhteistyökumppanit ja sopii yhteistyön muodosta sekä solmii tarvittaessa sopimuksia
Yrityksen työtehtävien tekeminen	hoitaa itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä joitakin yrityksen toimintaan liittyvistä työtehtävistä, kuten materiaalihankinnat, tuotteiden valmistaminen ja markkinointi, myynti ja jakelu	hoitaa itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä yrityksen toimintaan liittyviä työtehtäviä, kuten materiaalihankinnat, tuotteiden valmistaminen ja markkinointi, myynti ja jakelu	hoitaa itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä yrityksen toimintaan liittyviä työtehtäviä, kuten materiaalihankinnat, tuotteiden valmistaminen ja markkinointi, myynti ja jakelu osoittaen toiminnassa joustavuutta ja hyvää ajankäytön hallintaa
Yrityksen toiminnan esittely	osallistuu joihinkin yrityksen tuotteiden tai palvelujen esittelytilaisuuksiin (myynti- ja markkinointi, yhteistyökumppaneiden hankkiminen, kirjanpitolpalveluiden hankkiminen, rahoittajatapaamiset, logistiikka)	esittelee yritystä ja sen tuotteita tai palveluja (myynti- ja markkinointi, yhteistyökumppaneiden hankkiminen, kirjanpitolpalveluiden hankkiminen, rahoittajatapaamiset, logistiikka)	esittelee yritystä ja sen tuotteita tai palveluja vakuuttavasti erilaiset asiakasryhmät huomioiden (myynti- ja markkinointi, yhteistyökumppaneiden hankkiminen, kirjanpitolpalveluiden hankkiminen, rahoittajatapaamiset, logistiikka)
Liiketoiminnan kehittäminen	seuraa ohjatusti liiketoimintaympäristön ja asiakastarpeiden muuttumista, jonka pohjalta arvioi liiketoiminnan kehittämistarpeita	seuraa liiketoimintaympäristön ja asiakastarpeiden muuttumista, jonka pohjalta arvioi liiketoiminnan kehittämistarpeita	seuraa laaja-alaisesti liiketoimintaympäristön ja asiakastarpeiden muuttumista, jonka pohjalta arvioi liiketoiminnan kehittämistä ja toimii luovasti
Yrityksen lopettaminen	laatii ohjatusti yrityksen lopettamisasiakirjat	laatii yrityksen lopettamisasiakirjat	laatii yrityksen lopettamisasiakirjat ja on arvioinut yrityksen lopettamisen yhteydessä myös yrityksen myynnin mahdollisuuksia.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Liiketoimintaympäristön selvittäminen	hankkii tietoa alalla toimivien kilpailevien yritysten tarjonnasta ja asiakkaista tarvittelemusten ajoittain ohjausta	hankkii tietoa alalla toimivien kilpailevien yritysten tarjonnasta ja asiakkaista	hankkii tietoa itsenäisesti ja laaja-alaisesti alalla toimivien kilpailevien yritysten tarjonnasta ja asiakkaista
Liikeidean täsmentäminen ja yrityksen toiminnan suunnittelu	hakee ohjatusti tietoa yrityksen perustamiseen ja valitulla toimialalla toimimiseen liittyvistä säädöksistä	hakee tietoa yrityksen perustamiseen ja valitulla toimialalla toimimiseen liittyvistä säädöksistä	hakee itsenäisesti ja laaja-alaisesti tietoa yrityksen perustamiseen ja valitulla toimialalla toimimiseen liittyvistä säädöksistä
	hankkii ohjatusti yrityksensä liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa	hankkii yrityksensä liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa	hankkii itsenäisesti ja laaja-alaisesti yrityksensä liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa
Yrityksen työtehtävien tekeminen	hankkii ohjatusti tietoa erilaisista tarvittavista teknologisista tai muista tuotantoon liittyvistä ratkaisuksista sekä tukitehtävistä	hankkii tietoa erilaisista tarvittavista teknologisista tai muista tuotantoon liittyvistä ratkaisuksista sekä tukitehtävistä	hankkii innovatiivisesti ja ennakkoluulottomasti tietoa erilaisista tarvittavista teknologisista tai muista tuotantoon liittyvistä ratkaisuksista sekä tukitehtävistä

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintaa liittyviä ongelmatilanteita tarvitseen jonkin verran tukea	ratkaisee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintaa liittyviä ongelmatilanteita	ratkaisee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintaa liittyviä ongelmatilanteita varmistaen aina asiakastyytyväisyyden
Vuorovaikutus ja yhteistyö	osallistuu ryhmän valintojen ja päätösten valmisteluun	tekee ryhmässä ehdotuksia, valintoja ja päätöksiä	tekee ryhmässä perusteltuja ehdotuksia, valintoja ja päätöksiä yrityksen toiminnan kehittämiseksi
	arvioi ohjattuna omaa toimintaansa ja työnsä etenemistä	arvioi omaa toimintaansa ja työnsä etenemistä	arvioi omaa toimintaansa ja työnsä sekä yritystoiminnan etenemistä
	osallistuu yhteistyöneuvotteluihin ryhmän jäsenten ja sidosryhmien kanssa	neuvottelee yhteistyöstä ryhmän jäsenten kanssa ja osallistuu yhteistyöneuvotteluihin sidosryhmien kanssa	neuvottelee yhteistyöstä ryhmän jäsenten ja sidosryhmien kanssa
Ammattietiikka	noudattaa ohjattuna yritystoiminnassa kaikkia kestävän kehityksen osa-alueiden arvoja	noudattaa yritystoiminnassa kaikkia kestävän kehityksen osa-alueiden arvoja	noudattaa yritystoiminnassa kaikkia kestävän kehityksen osa-alueiden arvoja ja perustelee niiden merkityksen yritystoiminnalle
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa alansa työturvallisuusohjeita omassa toiminnassaan ja huolehtii asiakkaiden turvallisuudesta annettujen ohjeiden mukaisesti	toimii työssään ja siihen liittyvissä asiakaspalvelutilanteissa alan työturvallisuusohjeita noudattaen ja ennakoii mahdollisia työturvallisuusriskejä ja vaaratilanteita	toimii työssään ja siihen liittyvissä asiakaspalvelutilanteissa alansa työturvallisuusohjeita noudattaen ja tekee realistisia esityksiä alansa työturvallisuuden kehittämiseksi
	varmistaa opastettuna oman, työtovereiden ja asiakkaiden turvallisuuden tutuissa tilanteissa.	varmistaa ohjeiden mukaan oman, työtovereiden ja asiakkaiden turvallisuuden eri tilanteissa.	varmistaa oman, työtovereiden ja asiakkaiden turvallisuuden eri tilanteissa opastaa muita toimimaan terveellisesti ja turvallisesti toimiessaan ryhmän jäsenenä.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon **Huippuosaajana toimiminen 15 osp** tutkinnon osan ammattiosaamisen näytön toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimimalla huippuosaamista vaativissa oman alan työtilanteissa. Osaaminen on mahdollista osoittaa myös kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailutilanteissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

- puutarha-alan yritykset, kansalliset tai kansainväliset kilpailut

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA

Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltuihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Työn suunnittelu	asettaa tavoitteensa ja suunnittelee oman työnsä ja aikataulun realistiseksi ja toteuttamiskelpoiseksi huomioiden korkeat laatuvaatimukset	asettaa tavoitteensa ja suunnittelee oman työnsä ja aikataulun realistiseksi ja toteuttamiskelpoiseksi muuttuvissa olosuhteissa huomioiden korkeat laatuvaatimukset	asettaa tavoitteensa ja suunnittelee oman työnsä itsenäisesti ja aikataulun realistiseksi ja vaihtelevissa olosuhteissa toteuttamiskelpoiseksi muuttuvissa olosuhteissa huomioiden korkeat laatuvaatimukset ja kykenee tarvittaessa muuttamaan suunnitelmaa
Työn arviointi	arvioi työnsä onnistumista ja omaa osaamistaan	arvioi realistisesti työnsä onnistumista ja omaa osaamistaan sekä perustelee arviotaan	arvioi realistisesti työnsä onnistumista ja omaa osaamistaan sekä perustelee arviotaan ja määrittelee kehittämistarpeitaan
Toimiminen työssä ja työyhteisössä	toimii työssään työyhteisön työhyvinvointia edistävällä tavalla sekä kehittää työympäristöään yhdessä muiden kanssa	pyrkii aktiivisesti edistämään työyhteisön työhyvinvointia sekä kehittämään työympäristöään yhdessä muiden kanssa	osallistuu työyhteisön työhyvinvoinnin kehittämiseen sekä tukee yhdessä muiden kanssa työympäristön kehittämistä huippuosaamisen vaatimalle tasolle
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Työtehtävään ja työympäristöön soveltuvan työmenetelmän ja työvälineiden sekä materiaalin valinta ja käyttö	käyttää omatoimisesti työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja	valitsee omatoimisesti työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit sekä käyttää niitä muuttuvissa tilanteissa	valitsee rohkeasti uusiakin työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja sekä käyttää niitä sujuvasti muuttuvissa tilanteissa
	työskentelee huolellisesti	työskentelee huolellisesti ja rauhallisesti sekä luovasti ja innovatiivisesti	työskentelee järjestelmällisesti, tarkasti ja varmasti sekä luovasti ja innovatiivisesti
Laadukas ja kestävä kehityksen mukainen toiminta	toimii yrityksen tai organisaation laatu- ja kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti	toimii aktiivisesti yrityksen tai organisaation laatu- ja kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti ja havaitsee kehittämiskohteita	toimii sitoutuneesti yrityksen tai organisaation laatu- ja kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti sekä kehittää toimintamalleja näiden tavoitteiden aikaansaamiseksi

	kehittää osaamistaan ja työtapojaan	kehittää aktiivisesti osaamistaan ja työtapojaan	kehittää aktiivisesti osaamistaan ja työtapojaan haastavien työtehtävien tasolle
Kustannustehokas ja tuloksellinen toiminta	toimii aika ja muut käytettävissä olevat resurssit huomioiden kustannustehokkaasti ja tuloksellisesti	toimii oma-aloitteisesti aika ja muut käytettävissä olevat resurssit huomioiden kustannustehokkaasti ja yrityksen tai organisaation tuloksellisuutta edistävasti	työskentelee yrittäjämäisellä asenteella huomioiden ajan ja muut käytettävissä olevat resurssit kustannustehokkaasti ja yrityksen tai organisaation tuloksellisuutta edistävasti
	havaitsee poikkeamia	neuvottelee ja etsii ratkaisuja poikkeamille	korjaa toimintaa sovittujen ratkaisujen mukaan
	toimii työssään edistäen pysyviä asiakassuhteita	edistää aktiivisesti toiminnan jatkuvuutta ja pysyviä asiakassuhteita	edistää itsenäisesti toiminnan jatkuvuutta ja pysyviä asiakassuhteita
	sopeutuu muutoksiin ja työskentelee pitkäjänteisesti huippuosaamista vaativissa työtehtävissä	sopeutuu nopeasti muutoksiin ja työskentelee pitkäjänteisesti työtään kehittäen huippuosaamista vaativissa työtehtävissä	ennakoi muutoksia, jotta voi helpommin sopeutua niihin ja työskentelee pitkäjänteisesti työtään itsenäisesti kehittäen huippuosaamista vaativissa työtehtävissä
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Työssä tarvittavan tiedon hallinta ja soveltaminen	hankkii ja käyttää työssä tarvittavaa tietoa omatoimisesti ja kysyy tarvittaessa neuvoa	hankkii ja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa omatoimisesti ja pystyy ratkomaan ongelmatilanteita yhdessä muiden kanssa	hankkii ja soveltaa itsenäisesti työssä tarvittavaa tietoa vaihtelevissa työtilanteissa ja perustelee ratkaisujaan hankkimansa tiedon pohjalta
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	laatii itselleen yksilöllisen kehityssuunnitelman omista lähtökohdistaan	laatii itselleen yksilöllisen kehityssuunnitelman omista lähtökohdistaan niin, että se tukee kasvua alan huippuammattilaiseksi	uudistaa omaa osaamistaan yksilöllisen kehityssuunnitelman mukaisesti niin, että se tukee kasvua alan huippuammattilaiseksi
	selviytyy tavallisimmista ongelmatilanteista oppimateriaaleja ja ohjekirjoja hyödyntäen	selviytyy itsenäisesti ongelmatilanteista	selviytyy itsenäisesti ongelmatilanteista ja pystyy perustelevaan valintansa

Vuorovaikutus ja yhteistyö	kommunikoi asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä omalla kielellään sekä välttävästi vähintään yhdellä itselle vieraalla kielellä	kommunikoi asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä omalla kielellään sekä vähintään yhdellä itselle vieraalla kielellä	kommunikoi sujuvasti asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä omalla kielellään sekä vähintään yhdellä itselle vieraalla kielellä
	toimii työryhmän aktiivisena jäsenenä ja sopeutuu työyhteisöön	toimii työryhmän aktiivisena jäsenenä ja sopeutuu hyvin työyhteisöön	toimii työryhmän aktiivisena jäsenenä ja työyhteisön huippuammattilaisena osaamistaan muille välittäen
Ammattietiikka	käyttäytyy työpaikan sääntöjen mukaisesti ja noudattaa työaikoja	käyttäytyy asiallisesti ja noudattaa työaikoja	käyttäytyy hyvin ja noudattaa työaikoja
	toimii vastuullisesti ja noudattaa alan ammattieettisiä periaatteita	toimii vastuullisesti ja oma-aloitteisesti alan ammattieettisten periaatteiden mukaan	on ylpeä ammatistaan ja osaamisestaan, toimii vastuullisesti ja kehittää työtään alan ammattieettisten periaatteiden mukaan
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	ottaa vastuun oman toimintansa työturvallisuudesta ja noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita	ottaa vastuun oman toimintansa työturvallisuudesta ja havaitsee työhönsä liittyvät vaarat sekä noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita	ottaa vastuun oman ja työtiimin toiminnan työturvallisuudesta, noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita sekä ilmoittaa havaitsemistaan työhönsä liittyvistä vaaroista
	työskentelee ergonomisesti ja pitää työympäristönsä siistinä koko työprosessin ajan	työskentelee ergonomisesti ja pitää työympäristönsä siistinä koko työprosessin ajan myös haasteellisissa työtilanteissa	työskentelee ergonomisesti ja pitää työympäristönsä siistinä koko työprosessin ajan myös haasteellisissa työtilanteissa ja osallistuu työolosuhteiden kehittämiseen
	ylläpitää omaa työhyvinvointiaan ja noudattaa terveellisiä elämäntapoja.	ylläpitää aktiivisesti omaa työhyvinvointiaan ja edistää terveellisiä elämäntapoja.	ylläpitää aktiivisesti omaa työhyvinvointiaan, edistää terveellisiä elämäntapoja sekä kannustaa tähän myös muita työyhteisön jäseniä.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon osaamisalan **Luonnonmukainen tuotanto tutkinnon osan 5-15 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä työskentelemällä luonnonmukaisin menetelmin jonkin puutarhakasvin kanssa.

Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Todistukseen tuleva tutkinnon osan arvosana päätetään osaamisen arvioinnin perusteella.

Mikäli osaamista arvioivia opettajia on ollut useita, päätös tehdään arviointikeskustelussa.

Opintojaksot, työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näyttö tulee olla hyväksytysti suoritettu ennen tutkinnon osan arvosanan antamista.

Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta sekä tarvittaessa muusta arvioinnista. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla kuten haastattelulla ja oppimistehtävillä.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

- Puutarhakasvin luomuviljely (porkkanan/ kaalin/ sipulin/ tomaatin/ kurkun tai paprikan)

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

- luomupuutarhatila, oppilaitoksen puutarha

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.

Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA			
Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.			
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Viljelysuunnitelmien laatiminen	tekee ohjattuna luomutilalle viljelysuunnitelmaa ja viljelymuistiinpanot	tekee ohjeiden mukaan luomutilalle viljelysuunnitelman ja viljelymuistiinpanot	tekee itsenäisesti luomutilalle viljelysuunnitelman ja viljelymuistiinpanot
Töiden suunnitteleminen ja tekeminen luomutilalla	suunnittelee ohjattuna luomutilan ajankohtaisen puutarhakasvien viljelytöitä	suunnittelee luomutilan ajankohtaisen puutarhakasvien viljelytöitä	suunnittelee itsenäisesti luomutilan ajankohtaisen puutarhakasvien viljelytöitä
	tekee luomutilan töitä ja on vastuullinen	tekee luomutilan töitä suunnitelmallisesti ja sitoutuneesti	tekee luomutilan töitä suunnitelmallisesti olosuhteet huomioon ottaen aloitteellisesti ja kustannustietoisesti
Työtehtävän kehittämisvalmiuksien arviointi	pystyy arvioimaan työn onnistumista	pystyy arvioimaan työn onnistumista ja perustelemaan kulloinkin käytetyt työmenetelmät	tekee havaintoja työn laadusta, kasveista ja tekee johtopäätökset tarvittavista toimenpiteistä
Kestävän kehityksen mukainen toiminta luomutuotannossa (esim. puutarhaviljely: maan hoitaminen, eloperäinen ja viherlannoitus, biologisen typensidonnan hyväksikäyttö, kasvilajien valinta, viljelykierto)	noudattaa omavalvontatai laatujärjestelmän sääntöjä ohjattuna	noudattaa omavalvontatai laatujärjestelmän sääntöjä	toimii esimerkillisesti omavalvontasääntöjen tai laatujärjestelmän edellyttämällä tavalla
	työskentelee luomuviljelyä ohjaavien ohjeiden mukaisesti ja kysyy neuvoa asiantuntijalta tarvittaessa	huomioi työskentelyssään peltoliikenteen optimoimisen ja noudattaa työskentelyssään luomuviljelyä ohjaavia ohjeita sekä omaa valmiudet tehdä valintoja tai ehdotuksia, jotka tähtäävät ravinteiden huuhtoutumisen vähenemiseen sekä toimii niin, että ympäristö kuormittuu mahdollisimman vähän	huomioi työskentelyssään peltoliikenteen optimoimisen ja noudattaa työskentelyssään luomuviljelyä ohjaavia ohjeita sekä omaa valmiudet tehdä valintoja tai ehdotuksia, jotka tähtäävät ravinteiden huuhtoutumisen vähenemiseen sekä toimii niin, että ympäristö kuormittuu mahdollisimman vähän ja käyttää ensisijaisesti uusiutuvia luonnonvaroja
	työskentelee energiaa säästään	välttää veden turhaa kuluttamista töissä ja kiinnittää huomiota pesuaineiden ympäristöstävällisiin valintoihin	työskentelee vettä ja energiaa säästään sekä huomioiden pesuaineiden annostelun ja ympäristöstävällisyyden
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Puutarhatilan viljelytöiden (Muokkaus-, lannoitus-, kylvö- kasvinsuojelu-, sadonkorjuu- ja varastointityöt) ja luomumuistiinpanojen tekeminen	tekee ohjattuna luomutilan viljelytöitä ja luomumuistiinpanoja	tekee alkuopastuksen jälkeen luomutilan viljelytöitä ja luomumuistiinpanoja	tekee itsenäisesti luomutilan viljely- ja sadonkorjuutöitä ja luomumuistiinpanot

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Maan viljavuuteen vaikuttavien tekijöiden huomioon ottaminen ja ravinnehuolto	selvittää maan viljavuuteen vaikuttavia tekijöitä	selvittää maan viljavuuteen vaikuttavat tekijät	selvittää, miten maan viljavuutta parannetaan
	käyttää tavallisimpia luomutuotantoon soveltuvia lannoitus- ja maanparannusaineita	vertailee ja valitsee luomutuotantoon soveltuvia lannoitus- ja maanparannusaineita	vertailee ja valitsee luomutuotantoon soveltuvat lannoitus- ja maanparannusaineet ja perustelee valintansa
Kasvinsuojelun menetelmien tarkastelu ja valinta	valitsee asiantuntijan avulla sopivan kasvinsuojelumenetelmän luomutuotantoon	valitsee sopivan kasvinsuojelumenetelmän luomutuotantoon	hallitsee luomutuotannon kasvinsuojeluperiaatteet niin, että vertailee ja valitsee sopivan kasvinsuojelumenetelmän luomutuotantoon
Luomutuotannon ohjeiden noudattaminen	noudattaa luomutuotannon keskeisiä ohjeita ja kysyy tarvittaessa neuvoa	noudattaa luomutuotannon keskeisiä ohjeita	hallitsee luomutuotannon ohjeet, noudattaa niitä ja seuraa ohjeistuksien muutoksia aktiivisesti
Luonnonmukaisen tuotannon kannattavuustekijöiden laskeminen ja markkinointi	laskee asiantuntijan avulla luomutuotannon kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä sekä selvittää yleisimpiä luomutuotteiden markkinointitapoja.	laskee keskeisimmät luomutuotannon kannattavuuteen vaikuttavat tekijät sekä selvittää yleisimmät luomutuotteiden markkinointitavat.	laskee luomutuotannon kannattavuuteen vaikuttavat tekijät sekä selvittää ja valitsee luomutuotteiden markkinointikanavat ja -tavat.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	noudattaa vastuullisesti tilan toiminnan laatukriteereitä ja hakee omatoimisesti ohjeita ongelmatilanteisiin	soveltaa ohjattuna aiemmin oppimaansa niin, että työn lopputulos täyttää laatukriteerit	soveltaa aiemmin oppimaansa niin, että työn lopputulos täyttää laatukriteerit
		tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman, soveltaa aiemmin oppimaansa ja pyytää tarvittaessa asiantuntijan apua	tunnistaa uuteen tilanteeseen liittyvän ongelman ja yhdistää aiemmin oppimansa tilan käytänteisiin niin, että työn lopputulos on kaikilta osin mallikelpoinen
Vuorovaikutus ja yhteistyö	kannustettuna kertoo omista onnistumisistaan ja rohkaistuu kuulemaan ryhmän muiden jäsenten kokemuksia	on valmis kertomaan myönteiset ja kielteiset onnistumiset sekä huomioi muidenkin mielipiteet	on aktiivinen osallistuja kokemusten vaihdossa ja ratkaisujen löytämisessä ja ideoiden kehittämisessä
Ammattietiikka	toimii rehellisesti ja vastuuntuntoisesti tehdessään annettuja työtehtäviä	toimii avoimesti, rehellisesti ja vastuuntuntoisesti tehdessään annettuja työtehtäviä	perustaa työskentelynsä avoimuuteen, rehellisyyteen ja vastuuseen
	asettaa luomutuotantoon liittyvän laadun ja turvallisuuden etusijalle vahinkojen sattuessa	asettaa luomutuotantoon liittyvän laadun ja turvallisuuden etusijalle vahinkojen sattuessa ja ottaa opikseen tapahtuneesta	asettaa luomutuotantoon liittyvän laadun ja turvallisuuden etusijalle vahinkojen sattuessa ja kantaa vastuun tapahtuneesta olemalla avoin työyhteisössä niin, ettei tapahtuma pääse toistumaan
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	käyttää hänelle osoitettuja suojaimia ja suojavaatteita ohjeiden mukaan	käyttää työn ja työympäristön edellyttämiä suojaimia ja suojavaatetusta	käyttää tilannekohtaisesti suojaimia ja suojavaatetusta
	siistii ohjattuna työympäristönsä.	pitää työympäristönsä siistinä ja pyrkii	pitää työympäristönsä siistinä ja hänen

		työskentelemään ergonomisesti.	työergonomiansa on esimerkillistä
			kiinnittää huomiota vahinkojen ennaltaehkäisyyn.

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Puutarhatalouden perustutkinnon puutarhatuotannon osaamisalan **Jatkojalostus tutkinnon osan 5-15 osp** ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

NÄYTÖN KUVAUS

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa suunnittelemalla ja tekemällä ajankohtaisia jatkojalostuksen työtehtäviä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla kuten tuntiosallistuminen, työskentelyn seuranta, tehtävien tekeminen. Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja/t.

NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

Puutarhakasvien jatkojalostus (marjojen/vihannesten tai yrttien jatkojalostus)

NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

Oppilaitoksen jatkojalostustilat, opetuskeittiö tai jatkojalostusyriitys

NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT OSAAMISEN ARVIOINNISSA			
Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.			
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Omavalvonta- ja hygieniavaatimusten mukaisesti toimiminen omassa työtehtävässä	noudattaa annettuja hygieniavoitteita ja toteuttaa omavalvontaohjelmassa määritetyt toimenpiteet	noudattaa annettuja hygieniavoitteita ja toteuttaa omatoimisesti omavalvontaohjelmassa määritetyt toimenpiteet	noudattaa annettuja hygieniavoitteita ja toteuttaa omavalvontaohjelmassa määritetyt toimenpiteet sekä tunnistaa tuoteturvallisuusriskejä
Oman tuotantoalueen tuotteen valmistusprosessin suunnittelu	suunnittelee elintarvikkeen valmistuksen ottaen huomioon raaka-aineiden ja tuotteiden ravitsemuksellisia tekijöitä tarvitsevan ajoittain ohjausta	suunnittelee ohjeen mukaan oman työnsä ottaen huomioon raaka-aineiden ja tuotteiden ravitsemukselliset tekijät	suunnittelee itsenäisesti vastuullaan olevia tehtäviä ottaen huomioon raaka-aineiden ja tuotteiden ravitsemukselliset tekijät
Työn kokonaisuuden hallinta ja vastuullinen tekeminen	toimii työtehtävässään ja noudattaa työaikoja sekä sopii poikkeamista, työvaiheissa etenemisessä tarvitsee ajoittaista ohjausta	toimii omatoimisesti työtehtävässä ja vastaa omasta työosuudestaan ja ottaa huomioon työskentelyssään työnsä kokonaisuuden	toimii omatoimisesti ja suoriutuu tehtävästä joustavasti ja huolellisesti sekä tekee muitakin kuin annettuja tehtäviä omalla vastuualueellaan, ottaa huomioon toimintaympäristönsä ja oman työnsä osana sitä
	työskentelee taloudellisesti välttämättä hävikkiä (raaka-aineiden, apuaineiden, pakkausmateriaalien ja puhdistusaineiden käyttö)	työskentelee huolellisesti niin, että syntyvät tuotteet ovat tasalaatuisia ja välttää hävikkiä (raaka-aineiden, apuaineiden, pakkausmateriaalien ja puhdistusaineiden käyttö)	työskentelee ripeästi ja huolellisesti niin, että syntyvät tuotteet ovat tasalaatuisia ja välttää hävikkiä (raaka-aineiden, apuaineiden, pakkausmateriaalien ja puhdistusaineiden käyttö)
Oman työsuorituksen arviointi tuotteen valmistuksessa	arvioi ohjattuna omaa työskentelyään sekä oman työnsä vaikutusta seuraavaan työvaiheeseen.	arvioi omaa työskentelyään ja oman työnsä vaikutusta koko valmistusprosessissa sekä löytää omasta toiminnastaan mahdollisia kehittämiskohteita.	arvioi itsenäisesti omaa työskentelyään ja oman työnsä merkitystä koko valmistusprosessissa ja löytää omasta toiminnastaan mahdollisia kehittämiskohteita sekä osaa esittää korjausehdotuksia.
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Raaka-aineiden ja lisäaineiden valinta ja käyttö (myös erityisruokavaliot tuotteisiin)	valitsee tuotteiden valmistukseen kuuluvat raaka- ja lisäaineet ja käyttää niitä niin, ettei niiden laatu heikkene tarvitsevan ajoittain ohjausta	valitsee pääosin omatoimisesti tuotteiden valmistukseen kuuluvat raaka- ja lisäaineet ja käyttää niitä niin, ettei niiden laatu heikkene	valitsee omatoimisesti tuotteiden valmistukseen kuuluvat raaka- ja lisäaineet ja käyttää niitä niin, ettei niiden laatu heikkene
Raaka-aineiden ja valmiin tuotteen laadun arviointi	arvioi aistinvaraisesti raaka-aineen ja tuotteen laatua niin, että erottaa virheellisen raaka-aineen ja/tai tuotteen	arvioi aistinvaraisesti ja muilla alalla käytettävillä menetelmillä raaka-aineen ja tuotteen laatua niin, että erottaa virheellisen raaka-aineen ja/tai tuotteen	arvioi aistinvaraisesti ja muilla alalla käytettävillä menetelmillä raaka-aineen ja tuotteen laatua niin, että erottaa virheellisen raaka-aineen ja/tai tuotteen ja osaa tuotevirheiden

			perusteella tehdä tarvittavat jatkotoimenpiteet
Työmenetelmien, -välineiden, koneiden ja laitteiden käyttö	käyttää tuotteiden valmistusmenetelmiä ja valmistukseen kuuluvia työvälineitä, koneita ja/tai laitteita turvallisesti tarviton ajoittain ohjausta	käyttää pääosin omatoimisesti tuotteiden valmistusmenetelmiä ja valmistukseen kuuluvia työvälineitä, koneita ja/tai laitteita turvallisesti	valitsee tuotteiden valmistukseen kuuluvia työvälineitä ja laitteita ja käyttää niitä sekä valmistusmenetelmiä turvallisesti ja omatoimisesti
	toimii ajoittain ohjattuna myös käden taitoja vaativassa tuotevalmistuksessa	toimii pääosin omatoimisesti myös käden taitoja vaativassa tuotevalmistuksessa	toimii omatoimisesti myös käden taitoja vaativassa tuotevalmistuksessa
Tuotteen valmistukseen kuuluvien puhdistustoimenpiteiden toteuttaminen	pesee ja puhdistaa tilat, koneet ja laitteet kohteisiin sopivilla aineilla ja menetelmillä niin, että työn lopputulos on hyväksyttävissä tarviton ajoittain ohjausta	pesee ja puhdistaa ohjeiden mukaan tilat, koneet ja laitteet kohteisiin sopivilla aineilla ja menetelmillä niin, että työn lopputulos on hyväksyttävissä sekä huolehtii työympäristön puhtaudesta ja järjestyksestä	pesee ja puhdistaa omatoimisesti tilat, koneet ja laitteet kohteisiin sopivilla aineilla ja menetelmillä niin, että työn lopputulos on hyväksyttävissä sekä huolehtii työympäristön puhtaudesta ja järjestyksestä koko tuotteen valmistuksen tuotantotyövaiheiden aikana
Ympäristöä säästävien menetelmien käyttäminen	toimii omassa työtehtävässään siten, että minimoi ympäristöön kohdistuvia riskejä, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	toimii lähes omatoimisesti omassa työtehtävässään siten, että minimoi ympäristöön kohdistuvia riskejä	toimii omatoimisesti omassa työtehtävässään ja tuotantoprosessissa siten, että minimoi ympäristöön kohdistuvia riskejä
Tuotteen pakkaaminen valitun tuotannonalan pakkausprosessissa	pakkaa tuotteita ohjeiden mukaan tarviton ajoittain ohjausta.	pakkaa tuotteita lähes omatoimisesti ohjeiden mukaan ja seuraa tuotteen ja pakkauksen laatua sekä pakkausmerkintöjä.	pakkaa omatoimisesti tuotteita ohjeiden mukaan ja seuraa tuotteen ja pakkauksen laatua sekä pakkausmerkintöjä.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Työprosessia koskevan lainsäädännön noudattaminen	toimii säädösten mukaisesti tarviton ajoittain ohjausta	toimii säädösten mukaisesti pääosin omatoimisesti	toimii säädösten mukaisesti omatoimisesti
Elintarvikeketjun (alkutuotannosta kuluttajalle) tunteminen	soveltaa käyttämiensä raaka-aineiden elintarvikeketjun tuntemista arvioidessaan raaka-aineiden laatua ja suunnitellessaan raaka-ainevalintoja, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	soveltaa lähes omatoimisesti käyttämiensä raaka-aineiden elintarvikeketjun tuntemista arvioidessaan ohjatusti raaka-aineiden laatua ja suunnitellessaan raaka-ainevalintoja	soveltaa omatoimisesti käyttämiensä raaka-aineiden elintarvikeketjun tuntemista arvioidessaan ohjatusti raaka-aineiden laatua ja suunnitellessaan raaka-ainevalintoja
Taloudellinen ja yritystoiminnan huomioon ottava työskentely	selvittää oman alansa tuotanto- ja yritystoimintaa sekä raaka-ainevalintojen vaikutuksia tuotantokustannusten muodostumiseen ja sen pohjalta työskentelee tuloksellisesti ja taloudellisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	selvittää oman alansa tuotanto- ja yritystoimintaa ja toimintamahdollisuuksia sekä raaka-ainevalintojen vaikutuksia tuotantokustannusten muodostumiseen ja sen pohjalta työskentelee tuloksellisesti ja taloudellisesti lähes omatoimisesti	selvittää oman alansa tuotanto- ja yritystoimintaa, toimintamahdollisuuksia ja tulevaisuudennäkymiä sekä raaka-ainevalintojen vaikutuksia tuotantokustannusten muodostumiseen ja sen pohjalta työskentelee tuloksellisesti ja taloudellisesti omatoimisesti
Raaka-aineiden valinta ja elintarvikkeiden käsittelyssä, säilytyksessä sekä valmistuksessa tarvittavien fysikaalisten ja kemiallisten tekijöiden sekä mikrobitoiminnan huomioon ottaminen	käsittelee sekä säilyttää tuotteiden valmistukseen kuuluvia raaka-aineita ja valmistaa tuotteita ottaen huomioon raaka-aineiden ominaisuudet ja mikrobitoiminnan sekä fysikaalisten ja kemiallisten	käsittelee sekä säilyttää raaka-aineita ja valmistaa tuotteita ohjeiden mukaan ottaen huomioon raaka-aineiden ominaisuudet sekä valmistusprosessin aikana tapahtuvat	käsittelee sekä säilyttää raaka-aineita ja valmistaa tuotteita omatoimisesti ohjeiden mukaan ottaen huomioon raaka-aineiden ominaisuudet sekä valmistusprosessin aikana tapahtuvat kemialliset,

	tekijöiden vaikutuksen, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	kemialliset, mikrobiologiset ja fysikaaliset tekijät	mikrobiologiset ja fysikaaliset tekijät
Tuotteiden ravitsemuksellisten ominaisuuksien huomioon ottaminen	ottaa raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden ravintosisältöjä huomioon työn suunnittelussa, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	ottaa lähes omatoimisesti raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden ravintosisältöjä huomioon työn suunnittelussa	ottaa omatoimisesti raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden ravintosisältöjä huomioon työn suunnittelussa
Erityisruokavalioiden valmistaminen	valmistaa työohjeen mukaan tavallisimpia erityisruokavaliota ottaen huomioon niihin liittyvät rajoitukset, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	valmistaa työohjeen mukaan lähes omatoimisesti tavallisimpia erityisruokavaliota ottaen huomioon niihin liittyvät rajoitukset	valmistaa työohjeen mukaan omatoimisesti tavallisimpia erityisruokavaliota ottaen huomioon niihin liittyvät rajoitukset
Laatuvaatimusten noudattaminen	noudattaa työssään tuotteiden valmistukseen annettuja ohjeita	työskentelee toiminnalle asetettujen laatuvaatimusten mukaisesti	työskentelee tuotteille ja toiminnalle asetettujen laatuvaatimusten mukaisesti
Ympäristöä säästävien menetelmien soveltaminen	minimoi ympäristöriskejä työssään ottamalla huomioon energiaa kuluttavien prosessien, veden, pesu- ja puhdistusaineiden sekä pakkausmateriaalien vaikutuksia ympäristöpäästöihin, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	minimoi lähes omatoimisesti ympäristöriskejä työssään ottamalla huomioon energiaa kuluttavien prosessien, veden, pesu- ja puhdistusaineiden sekä pakkausmateriaalien vaikutuksia ympäristöpäästöihin	minimoi ympäristöriskejä ja osaltaan ehkäisee niitä työssään ottamalla huomioon energiaa kuluttavien prosessien, veden, pesu- ja puhdistusaineiden sekä pakkausmateriaalien vaikutuksia ympäristöpäästöihin
Työssä tarvittavan tietotekniikan ja laskutoimitusten hallinta	käyttää työssään tarvittavaa tietotekniikkaa ja tekee tarvittavia laskutoimituksia tarviton osittain ohjausta	käyttää osittain omatoimisesti työssä tarvittavaa tietotekniikkaa ja tekee tarvittavia laskutoimituksia	käyttää itsenäisesti työssä tarvittavaa tietotekniikkaa ja selviää itsenäisesti työssä tarvittavista laskutoimituksista
Elintarvikealan tuotekehityksen periaatteiden tunteminen	tuntee tuotekehityksen periaatteita niin, että toimii tuotekehityksessä avustavana henkilönä tarviton ajoittain ohjausta.	tuntee tuotekehityksen periaatteita, niin että toimii tuotekehityksessä ohjeiden mukaan avustavana henkilönä.	tuntee tuotekehityksen periaatteet ja toimii tuotekehitystehtävissä avustavana henkilönä.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	hankkii työhönsä tarvittavaa tietoa annetuista lähteistä	hankkii työhönsä tarvittavaa tietoa eri lähteistä lähes omatoimisesti	hankkii työhönsä tarvittavaa tietoa eri lähteistä omatoimisesti
Ammattietiikka	käyttäytyy asiallisesti ja noudattaa elintarvikealan ammattieettisiä toimintatapoja (kuten omavalvonta ja hygieniavaatimukset)	toimii hyvien käyttäytymistapojen mukaan ja noudattaa elintarvikealan ammattieettisiä toimintatapoja	toimii hyvien käyttäytymistapojen ja muuttuvien tilanteiden vaatimusten mukaisesti, sekä noudattaa elintarvikealan ammattieettisiä toimintatapoja
	noudattaa raaka-aineiden valinnassa ja käytössä sekä tuotteen valmistuksessa omavalvontaa ja hygieniamääräyksiä	noudattaa raaka-aineiden valinnassa ja käytössä sekä tuotteen valmistuksessa omavalvontaa ja hygieniamääräyksiä	noudattaa raaka-aineiden valinnassa ja käytössä sekä tuotteen valmistuksessa omavalvontaa ja hygieniamääräyksiä
	erottaa virheellisen raaka-aineen ja tuotteen ja tiedottaa niistä viipymättä	erottaa virheellisen raaka-aineen ja tuotteen sekä tiedottaa ja toimii ohjeiden mukaisesti	erottaa virheellisen raaka-aineen ja tuotteen ja tekee itsenäisesti tarvittavat jatkotoimenpiteet
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii erilaisten ihmisten kanssa ja pyytää tarvittaessa apua muilta	toimii sujuvasti erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä	työskentelee vastuullisesti, tukee ja auttaa muita sekä ottaa huomioon edeltävän ja

			seuraavan työvaiheen ja työntekijän
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	työskentelee ergonomisesti työympäristönsä työturvallisuusohjeiden mukaisesti.	työskentelee ergonomisesti työympäristönsä työturvallisuusohjeiden mukaisesti.	työskentelee ergonomisesti työympäristönsä työturvallisuusohjeiden mukaisesti ja ottaa omatoimisesti huomioon työympäristön riskitekijät.